

א ו ג ד ה 162
במלחמת יום-הכיפורים

אוגדה 162 במלחמת יום הכיפורים (123)
ביצועיה של האוגדה על פי ימי לחימה

ר ק ע

אוגדה 162 היא אוגדה קבועה המתבססת על מפקדת גייסות השריון כבסיס עיקרי למפקדת האוגדה. מפקד גיי"ש, אלוף אברהם אדן, היה מפקד אוגדה זו במלחמת יום הכיפורים. במלחמת ששת הימים נלחמה האוגדה (כאוגדה 84) תחת פיקודו של האלוף ישראל טל בציר ההבקעה הראשי. חן יוניס-ג'יראדי-אל עריש-כיר לחפן-רפידים-איסמעיליה, בהקעת מערכים קרקעים, קרבות שב"ש והשמדת שריון הגיעה ראשונה לתעלת סואץ. לפני מלחמת יום הכיפורים האוגדה בנויה ופרוסה כדלהלן:

מפקדת אוגדה 162 - מחנה מפג"ש.
חטיבת טנקים שוט קל - 7 - באר-שבע - רפידים.
חטיבת טנקים - שוט קל ומג"ח - 460/בסל"ש - ג'וליס.
חטיבה ממוכנת שרמן - 11 (מילואים) - מחנה חצור.
גדס"ר 276 (מילואים) - מחנה חצור.
אגד ארטילרי (מילואים) - 215.

אגד תחזוקה (מילואים) - במסגרת אגד ימ"חיס 367 במחנה חצור.
במהלך חודש פברואר 1972 ביצעה האוגדה תרגיל אוגדתי מלא עם גייסות (תרגיל עוז). היה זה התרגיל הגדול ביותר שנעשה בצה"ל ובסיומו הגיעו יחידות האוגדה לרמת גיבוש וביצוע גבוהה - עצם העובדה שמרבית יחידות האוגדה היו יחידות סדירות הוסיפה כמובן לגיבוש ולתיאום. כאוגדה שמרבית סדירה היתה אוגדה 162 שוחפה לתכנונים המבצעיים שנערכו בצה"ל בכל החזיתות.

מגיוס להיערכות

כבר במהלך השבוע האחרון לפני מלחמת יום הכיפורים, עם הגברת הכוננות ברמת-הגולן ותגבור הכוחות הועלה צפונה גדוד מחטיבה 7. ערב יום כיפור תשל"ד 5 אוקטובר 73 בשעה 0930 התקבלה במפקדות גיי"ש - פקודת כוננות "מנעול" (כוננות עליונה) וכן הוראה על תגבור זירות תעלת סואץ ו-רמה"ג בכוחות מהאוגדה: מפקדת חטיבה 7 ועוד שלושה גדודי טנקים הועלו לרמת-הגולן. מפקדת חטיבה 460 ועוד שני גדודי טנקים הוטסו לסיני לתגבור המרחב. במקביל נתנה הוראה לאייש את מרכזי הגיוס ולהיות בכוננות להפעלת המערכת. כך נוצר מצב ששתי חטיבות הטנקים של האוגדה (שהן גם שתי החטיבות הסדירות שלה) הועברו ת"פ יחידות אחרות.

ב-6 באוקטובר בין השעות 0900 - 1100 נתקבלו מאת מטכ"ל-אג"ם-מבצעים פקודות לגיוס מערך המילואים. על מנת להשלים את כוחות האוגדה, הועברו בשלב הראשון חטיבה 500 (צאלים) ו-204 (רפ"ח) ת"פ אוגדה 162. בשעות אחר הצהריים המאוחרות הועברה גם חטיבה 217 (בית-דרס-קרית מלאכי) ת"פ האוגדה. שעות אחר הצהריים הוקדשו לגיוס חיילי המילואים והנחתם, כשבמקביל מעדכן מפקד האוגדה את המח"טים. אירגון כוחות האוגדה היה מורכב - גם משום שאנשים נמצאו בתעסוקה מבצעית בגזרות אחרות וגם משום שטנקים נמצאו במתקני הדרכה. היה איפוא צורך לרכז אנשים וטנקים. בערב החלו הכוחות בתנועה דרומה, חלקם על מובילים וחלקם על זחלים. בהתאם לפקודות פיקוד דרום, על האוגדה היה להשתלב בתוכנית המגונה של פיקוד הדרום ולהיות מוכנה בשלב מאוחר יותר לביצוע מתקפה בהתאם לתוכניות. שש הכינוס האוגדתי תוכננו למרחב "בלוזה"-קטיה". יום א' 7 אוקטובר והלילה הוקדשו לריכוז כוחות שהסתיימו ביום ב' 8 אוקטובר בבוקר: חטיבה 217 החלה להגיע לאזור ביום א' בשעה 1600 לאחר התגברות על קומנדו ברומני, ועד ערב הסתיימו כינוסה והיא נכנסה לקו. חטיבה 500 הגיעה ביום בשעה 2100. חטיבה 204 - ביום א' בשעה 1000, חטיבה 11 ביום ב' 8 אוקטובר ב-10

(123) עיצבות חש"נ במלחמת יום הכיפורים תשל"ד חזית הדרום - אוגדה 162 מפג"ש תח"ש
תשרי תשל"ה - אוק' 74.

יום א' י"א תשרי, 7 אוק'

משימת האוגדה היתה גמר ריכוז כוחות, בלימה בגיזרתה מצפון עד האי אל-בלח בדרום וכוונות להתקפה. בשעה 0800, במסגרת קבלת אחריות על הגזרה הצפונית, הועבר ת"פ האוגדה חטיבה 460 שנכנסה לקרבות עם פרוץ המלחמה ת"פ אוגדה 252 וספגה אבדות כבדות בשלבי הבלימה הראשונים. חטיבה 217 שהגיעה לקו הוכנסה גם היא לקו בלימה, פריצת קו המעוזים, אחה"צ, בעקבות קבוצת פקודות בפיקוד, ניתנה הוראה לפינוי המעוזים. הדבר התבצע ובחלק מהמקומות הצליח. למעשה, היקשה היום לכניסה לקרב ופרט למארב הקומנדו נגד חטיבה 217 ברומני לא נכנסו כמעט כוחות האוגדה לקרב. עם ערב היתה האוגדה פרוסה כדלהלן:

- חטיבה 217 - 71 טנקים - "יורס" "מרתף", "אוריון", "פושקין".
- חטיבה 500 - 81 טנקים - על ציר "כרטיסן", בצמתי "מאדים", "ספונטני".
- חטיבה 460 - 25 טנקים - באזור "ראקציה" - צומת "כרטיסן" - "מאדים".

יום ב', י"ב תשרי, 8 אוק'

עם בוקר קיבל את האחריות הבלעדית על הגזרה הצפונית כח קלמן ו-חטיבה 204 ו-11 עברו אליו. ת"פ האוגדה נשארו חטיבה 217, 500 ו-460 האוגדה היתה נכונה לביצוע תוכניות פיקודיות להתקפת נגד ולנסיון צליחה. בשעה 0500 התחילו כוחות האוגדה בתנועה דרומה לסיוע לאוגדה 143 בנסיון חדירה למעוזים.

חטיבה 217 - נעה לאורך ציר "עלקת", תוך מגע עם אויב שהגיה מאזור קנטרה פגעה והשמידה אויב. חטיבה 460 - התקדמה על ציר "מאדים" לכיוון "לכסיקון" ומשם דרומה, יצרה מגע עם מערך האויב באזור ציר "ציון" והמשיכה דרומה עד אל מול המעוז "חזיון" (גשר הפירדאן).

חטיבה 500 - נעה על ציר "כרטיסן" דרומה ומזרחה בציר "ספונטני". התנועה המהירה של הכוחות הניעה את הפיקוד להורות לאוגדה להרחיב את הגזרה, לתקוף מערבה, לתפוס שלושה גשרים שלמים ולהעביר על כל גשר מחלקת טנקים לגדה המערבית. בשעה 1040, למרות מחסור בארטילריה וסיוע חיל-האוויר, התחילו כוחות האוגדה בהתקדמות: חטיבה 460 תקפה בצירים "ערוב" ו"חביבה". בציר "חביבה" הגיע הכוח בשעה 1130 עד "חזיון" אולם איבד 12 טנקים וההתקפה נכשלה. מפקד האוגדה הורה על התקפה מתואמת אוגדתית: חטיבה 217 מצפון לציר "חביבה" ו-חטיבה 460 מדרום לציר. אולם גם התקפה זאת שהחלה בצהריים לא הצליחה ו-גד' 113 מחטיבה 217 ספג אבדות כבדות. במקביל להתקפות אלו, תקפה חטיבה 500 את "חמוטל". בינתיים התפתחה התקפת נגד מצרית בעוצמה גדולה בכל הגזרה. במאמץ משותף של כל כוחות האוגדה נבלמה התקפת הנגד לרוחב כל החזית. החטיבות נעו לחניוני לילה 10 ק"מ מזרחה. המגמה לקראת יום המחרת היתה בלימה לאורך ציר "כרטיסן" עם כוחות קטנים על ציר "חזיון".

קרבות הבלימה

שלב הבלימה של האוגדה, 9-15 אוקטובר, נחלק לשני שלבים:

- א. שני הימים הראשונים (9-10 אוק') - קרבות קשים ומספר אירועים גורליים.
- ב. חמשת הימים הבאים (11-15 אוק') - לחימת כוחותינו על בסיס הנסיון שנקנה בשיתוף תגובה מתוכננת ובהתאם לפעולות האויב הצפויות. לכל גיזרה חטיבתית היתה עתודה מקומית. מהלכי האויב חזרו על עצמם כך שהיו צפויים וחזויים בד"כ. הכוחות הירכו בהפעלת ארט' במטרה לבלום את האויב תוך המנעות מנפגעים נצידינו.

יום ג', י"ג תשרי, 9 אוקטובר

האוגדה בלמה מאזור ציר "מאדים" בצפון ועד אזור ציר "טליסמן" בדרום. עיקר התקפות האויב רוכזו מול "הברגה" ו-"זרקור" שהוחזקו ע"י חטיבה 460. הכנסת חטי 217 לתקיפה מצפון לדרום לאורך ציר "חזיון" הקלה את הלחץ על חטיבה 460. בהתקפה זאת פגעה חטי 217 בחטיבת חי"ר מצרית שהגיעה עד מורדות "זרקור".

יום ד', י"ד תשרי, 10 אוק'

עם בוקר נערכה האוגדה בגזרה מצומצמת לבלימה:-
חטיבה 217 בציר "מאדים" לאורך "חזיזית" עד "ורוצלב". חטיבה 460 בלמה באזור
"הברגה". חטיבה 500 על ציר "טליסמן" - "ספונטני" כעתודה גיזרתית. כל חטיבה
עסקה בבלימה בגיזרתה, בהשגת טנקי אויב וחי"ר תוקפים.

יום ה', סוכות, ט"ו תשרי, 11 אוק'

האוגדה המשיכה בבלימה:-
חטיבה 217, הצפונית, בלמה באזור "מאדים" התקפת אויב על הצירים "טלטול"
ו"ציון". חטיבה 500 בלמה בגיזרה המרכזית ב"זרקור" ו"הברגה" וחטיבה 460 בגזרה
הדרומית מדרום ל"הברגה". התקפות האויב ביום זה היו יותר מתונות וכמעט לא היו
נכשלים לאוגדה.

יום ו', ט"ז תשרי, 12 אוק'

משימת האוגדה: המשך בלימה בגזרתה תוך כוונות לסיוע לחטיבה 11 מכה "קלמן".
חטיבה 217 המשיכה בבלימה בציר "מאדים"; חטיבה 500 באזור "הברגה" וחטיבה 460
מדרום ל"הברגה".

שבת, י"ז תשרי, 13 אוק'

האוגדה המשיכה לבלום בגזרות הקבועות של יחידותיה. היום עבר ללא פעילות קרבית.
חטיבות האוגדה העסיקו עצמן בהתארגנות. בלילה נשלחו סיורים לעומק מערכי האויב.
עם ערב הגיעה חטי' 274 לגזרת האוגדה והחליפה אותה בבלימה. חטיבות אוגדה 162
נעו מזרחה במטרה להתחיל בהכנות לצליחה.

יום א', י"ח תשרי, 14 אוק'

משימת האוגדה היתה לנוע לשיטחי כינוס לקראת צליחה על ציר "מבדיל", ולהיות
בכוונות לסיוע לאוגדה 252 (הדרומית). חטי' 274, שהחליפה את החטיבות בקו - עמדה
בבלימה מול התקפות אויב לרוחב כל הגזרה ת"פ אוג' 162. חטי' 217, 500, 460, נעו
והתארגנו לאורך ציר "מבדיל" לקראת צליחה. כן תגברו חלק מהכוחות את חטיבה 274
בבלימה.

יום ב', י"ט תשרי, 15 אוק'

חטי' 274, פרוטה בקו, המשיכה לשמש כחטיבת בלימה. יתר חטיבות האוגדה עסקו בהכנות
לצליחה. משך היום כמעט שלא ארעו אירועים בגזרה. אה"צ הועברה חטי' 274 ת"פ כח
ששון (האוג' המאולתרת במרחב "בלוזה").
קרב הצליחה

יום ג', כ' תשרי, 16 אוק'

על האוגדה הוטל לצלוח את תעלת סואץ דרך ראש הגשר שנפרץ ע"י אוג' 143 ולהשתתף
בכיבוש הגדה המערבית. חטי' 217 נערכה במשך הלילה בחולות מדרום לציר "עכביש"
באזור "רכיבה". חטי' 460 נערכה באזור "כישוף", חטי' 500 שימשה כעתודה פיקודית
באזור "טסה". מאחר וציר הצליחה - "עכביש" נחסם ע"י האויב, התחילו כוחות האוג'
בתנועה מדרום דרך החולות לאזור "לקקו"; גדוד מחטי' 460 הועבר ת"פ אוג' 143
כסיוע להרחבת אזור הצליחה.
עקב השתהות הצליחה הוכנסו כוחות האוגדה לבלימה באזור "חמדיה" ו"כישוף". חטי'
217 התמקמה ונכנסה למגע עם כוחות שריון וחי"ר. חטי' צנחנים 35 הועברה ת"פ
האוג' ונכנסה לטהר את ציר "עכביש" ו"טרטור" כדי שציווד הגישור יוכל לעבור בציר.

יום ד', כ"א תשרי, 17 אוק'

בלילה היתה חט' 217 מרוכזת באזור "כספי" 55; חט' 460 - באזור "כישוף", חט' 500 היתה עדיין עתודה פיקודית באזור "מנדיל" 73. כוחות מ-חט' 460 סייעו עדיין בחילוץ חט' 35 מציר "טרטור". עם שחר נפתח ציר "עכביש" לתנועה וציוד הצליחה הועבר לאזור הצליחה. במקביל לקרבות חט' 217 ו-460 לפתיחה מחדש של הצירים "עכביש" ו-"טרטור" (בהם הבקיעה אוג' 143 למעלה מיממה לפני כן) הועברה חט' 600 ת"פ אוג' 162 במשימה לתקוף לכיוון "מיסורי" שצפונית ל"טרטור".
בצהרים הוחלט שאוגדה 162 תצליח, אבל לפני כן הוטל עליה להשמיד את חט' 25 המצרית, שנעה מדרום בציר התעלה ("לקסיקון") במגמה להשתלט על אזור הצליחה. מפקד האוגדה תכנן מארב אוגדתי: חט' 217 נפרסה באזור "יחפן"-גדפיט". חט' 500 נעה להיערך מדרום ל"יחפן" והוחזרה ת"פ האוגדה. כשהתקרבה חט' 25 לעמדות מארב אוג' 162, פתחו הכוחות האורבים באש מתואמת והשמידו כמעט את כל החטיבה. האיוס על אזור הצליחה הוסר. כסיום המארב חזרו כוחות האוגדה לאזור "כישוף" למילוי מחדש. חט' 460 צלחה ראשונה, התגברה על תקלה בגשר וסיימה ב-180230. חט' 217 צלחה שניה וסיימה ב-180430. הכוחות הגיעו ל-שדה התעופה דואר סואר במגמה להמשיך במשימתם - הרחבת ראש הגשר.

השמדת טילי ק"א וכיתור ארמיה 3

יום ה', שמחת תורה, כ"ב תשרי, 18 אוק'

התכנית היתה לפרוץ בשני צירים: חט' 460 בציר "טסט" - "מסכה"; חט' 217 בציר "חיפה". חט' 500 עדיין שימשה עתודה פיקודית מזרחית לתעלה. עם שחר, פרצה חט' 460 לעבר "צח" ונכלמה ע"י ריכוזי אויב מ"צח", ו-"אורי". לאחר קרב קשה, נפרץ צומת "אורי". חט' 217 כבשה את "ערל", אולם הציר מאחוריה נסתם. התנהלו קרבות קשים לפתיחת הצירים. התקפה אוגדתית לכיבוש "צח" נכשלה. משך כל היום הגן האויב על מתחמיו ומחנותיו לאורך התעלה ומערבה.

יום ו', כ"ג תשרי, 19 אוק'

עם בוקר היתה חט' 217 ערוכה ב"ערל", חט' 460 בציר "טסט" 39, ו-חט' 500 בשדה התעופה דוארטואר לאחר צליחה. הכוונה היתה לפרוץ בשני צירים לעבר רכס גניפה ולהשמיד בסיסי טילים באזור. חט' 460 נעה לעבר פאיד תוך עקיפת "צח" מדרום, עברה דרך שדה תעופה פאיד ("סנסון") והמשיכה מערבה לעבר "מצנפת" חט' 500, שהוחזרה לאוג' נעה מערבה לעבר "מקצרה" ונכנסה לקרב שב"ש חט' 217 מגיעה לציר "וודאות", השמידה חט' חת"ם ונכנסה לקרב שב"ש מקרוב "למצנפת". כאשר חט' 460 יצרה מגע ב"מצנפת" המשיכו שתי חטיבות האוגדה האחרות לעבר "גניפה". במשך היום השמידו חטיבות האוגדה בהתקדמן שישה בסיסי טילים, וכך איפשרו למטוסי ח"א לפעול ביחר יעילות.

שבת, כ"ד תשרי, 20 אוק'

האוגדה היתה ערוכה עם בוקר כדלקמן:
חט' 217 באזור ויטנין 47; חט' 500 באזור ויטמין 44; חט' 460 ממערב ל-שה"ת פאיד ("סנסון"). כוונת האוגדה היתה להמשיך בכיבוש רכסי גניפה, להשמיד מירב בסיסי טילים ולחתור לניחוק הצירים קהיר - סואץ.
חט' 500 נעה על ציר "ויטמין" לעבר "עברה" - "סריה" והשמידה שישה בסיסי טילים חט' 217 נעה על ציר "ויטמין" "סריה" - "עברה", הגיעה אל ציר "עשור" המוביל לקהיר וניתקה אותו, והשמידה שלושה בסיסי טילים.
חט' 460 איבטחה את אזור הפעולה כלפי מזרח והשמידה בסיסי טילים באזור "כולונייה". עם כניסת אוגדה 252 לגזרה; הוחלפה חט' 460 והתחילה לטהר את ציר "חבית". בציר זה נתקלה בהתנגדות קשה עקב השטחים במרחב - הסגורים ע"י בתים וצמחים.

יום א', כ"ה תשרי, 21 אוק'

עם בוקר היו כוחות האוגדה פרוסים כך: חטיבה 217 באזור "עברה", 60 חט' 500 חמישה ק"מ צפונית ל"עשור" 64 בכסיס טילים ו-חט' 460 באזור שממערב ל"חבית" 49. כוונת האוגדה הייתה כיבוש רכב "גניפה" והשמדת בסיסי טילים; ניתוק ציר "סרג" (כביש סואץ קהיר) ופתיחת הצירים המקבילים לתעלה באזור החייץ החקלאי. חט' 217 נעה באזור צירי "סריה" - "עברה" לכיוון דרום ומזרח, והדפה שתי התקפות נגד. חט' 500 עדיין פעלה במרחב "גניפה" חט' 460 פעלה בצירים "חבית" ו"טסט" ובסיוע גדוד חיר"מ - 50 התחילה בטיהור ציר "חבית". התקדמות האוגדה במשך היום הייתה קטנה עקב ההתקלויות עם כוחות אויב ועיבוי מערכיו. משך היום הושמדו שישה בסיסי טילים. כלילה חזרו כוחות האוגדה לחניונים במקומות בהם שהו בבוקר.

יום ב', כ"ו תשרי, 22 אוק'

מפאת החשש מכניסת הפסקת האש לתוקפה הוחלט להגביר את הקצב. המשימות היו הגעה לדרום האגס המר ופתיחת ציר "חכית". עד הצהריים הגיעה חט' 217 עד צפונית לציר "סרג" ושלטה עליו. חט' 500 התקדמה בציר "עשור". חט' 460 התקדמה דרומה בציר "חבית" ועל רכסי גניפה. אחה"צ נמשכה התקפה אוגדתית: חט' 217 ו-500 תקפו משני צידי ציר "עשור" לכיוון מזרח בסיוע חט' 460, ועם חשכה הגיעה האוגדה לאזור החייץ החקלאי. החטיבות נכנסו לחניוני לילה באזור מערבית לחייץ.

יום ג', כ"ז תשרי, 23 אוק'

בבוקר הייתה חט' 217 ערוכה באזור "מינה" - "לוקה", חט' 500 ערוכה באזור "ליטוף" - "חבית" 76; ו-חט' 460 ערוכה באזור "בליון". כן קיבלה האוגדה לצורך פעולת טיהור החייץ שלושה גדודי חרמ"ש - חיר"מ מוקטנים. עד הצהריים טיהרה כל חטיבה את אזור החייץ בגזרתה. חט' 217 עד מצפון ל"משושה החקלאי"; חט' 460 באזור חצי האי כברית (בין שני האגמים המריס); ו-חט' 500 גם היא מצפון ל"משולש החקלאי". תוך פעולה איטית. בצהריים החליט מפקד האוגדה להחיש הקצב לסיום כיתור ארמיה 3 המצרית: כל גזרת החייץ ניתנה ל-חט' 217 כח חרמ"ש ו-חיר"מ, בפיקוד סגן מפקד האוגדה, תא"ל דב תמרי, טיהר את אזור חצי האי כברית. חט' 460 ו-500 בהתקפה אוגדתית מתואמת בסיוע ארט' ואויר נעו דרומה והשמידו שריון אויב. חט' 460 הגיעה עד מפעל הדשנים מדרום לעיר סואץ. כוחות סגן מפקד האוגדה ו-חט' 217 המשיכו בטיהור החייץ עם ערב עברו כוחות אוג' 252 דרך כוחות האוגדה והגיעו לראס ע'דביה בפעולה זו הסתיים מבצע כיתור כל הארמיה 3.

יום ד', כ"ח תשרי, 24 אוק'

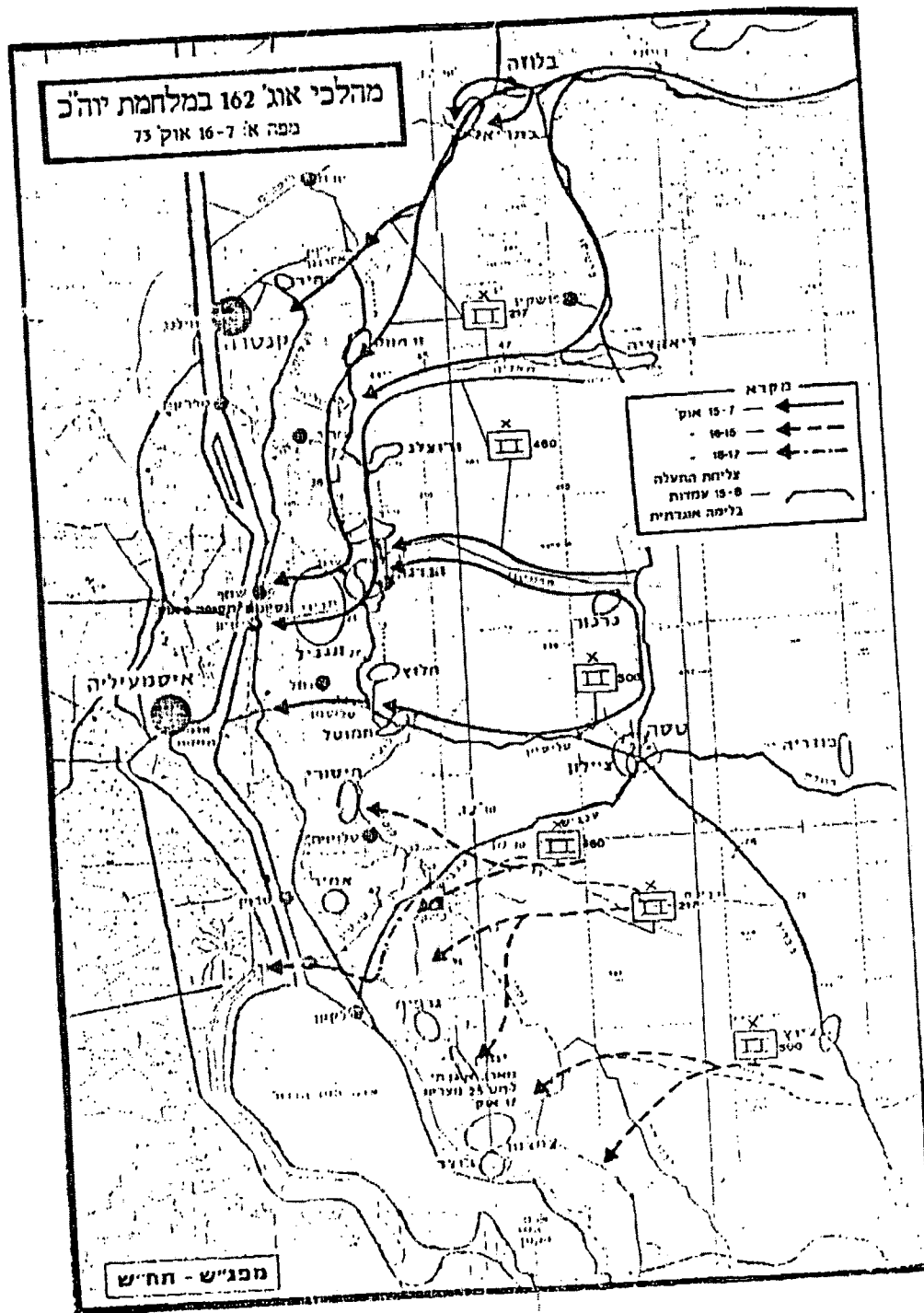
בשעה 0230 הגיעה לאוג' פקודה לכיבוש העיר סואץ באותו זמן הייתה האוגדה פרוסה כדלהלן: חט' 217 באזור "עבר", דרום "מינה" ו-"קילו" חט' 500 מצפון לסואץ; חט' 460 באזור המפעלים המטרוכמיים של סואץ מדרום מערב לעיר. פקודת כיבוש העיר הועברה ל-חט' 460 ו-500. עם בוקר המשיכה חט' 217 בטיהור אזור החייץ החקלאי. לאחר הכנה אוירית קצרה על העיר סואץ, הכנה ארטילרית, כיתור העיר וכיבוש מכאומיה, התחילה חט' 460 בכיבוש. החטיבה נעה על ציר "פולחן", כבשה את בתי הזיקוק והתקדמה עד למזח הדרומי של סואץ ולתוך בנין העיריה ללא התנגדות משמעותית.

בשעה 0930 התחילה חט' 500 בפריצה לעיר מצפון: גד' טנקים, שתי פלוגות חרמ"ש וכוחות חי"ר ת"פ החטיבה נכנסו לעיר ועם מעבר תעלת המים המתוקים נחקלו באש נק"ל ו-נ"ט קצר טווח. מרבית מפקדי הטנקים נפגעו. ה-חי"ר נעצר, נפגע והתכנס בבתים. למעשה, משלב זה כל הפעולות שנעשו היו נסיונות חילוץ ה-חי"ר והשריון מהעיר, כשכל נסיון מעלה את מספר הנפגעים. יח' "חרוב" הועברה ת"פ חט' 500 בסיוע לחילוץ כן כן התחבר לחטיבה גד' מ-חט' 460 (שהגיעה לסואץ מדרום - מערב). קשיים וחוסר בהירות למיקום כוחותינו מנעו סיוע ארטילרי ואוירי. עד חשכה נחלצו כוחות השריון, ובמשך הלילה נחלצו רגלית, תוך פינוי הפצועים, גדודי ה-חי"ר וה-חרמ"ש.

סיכום

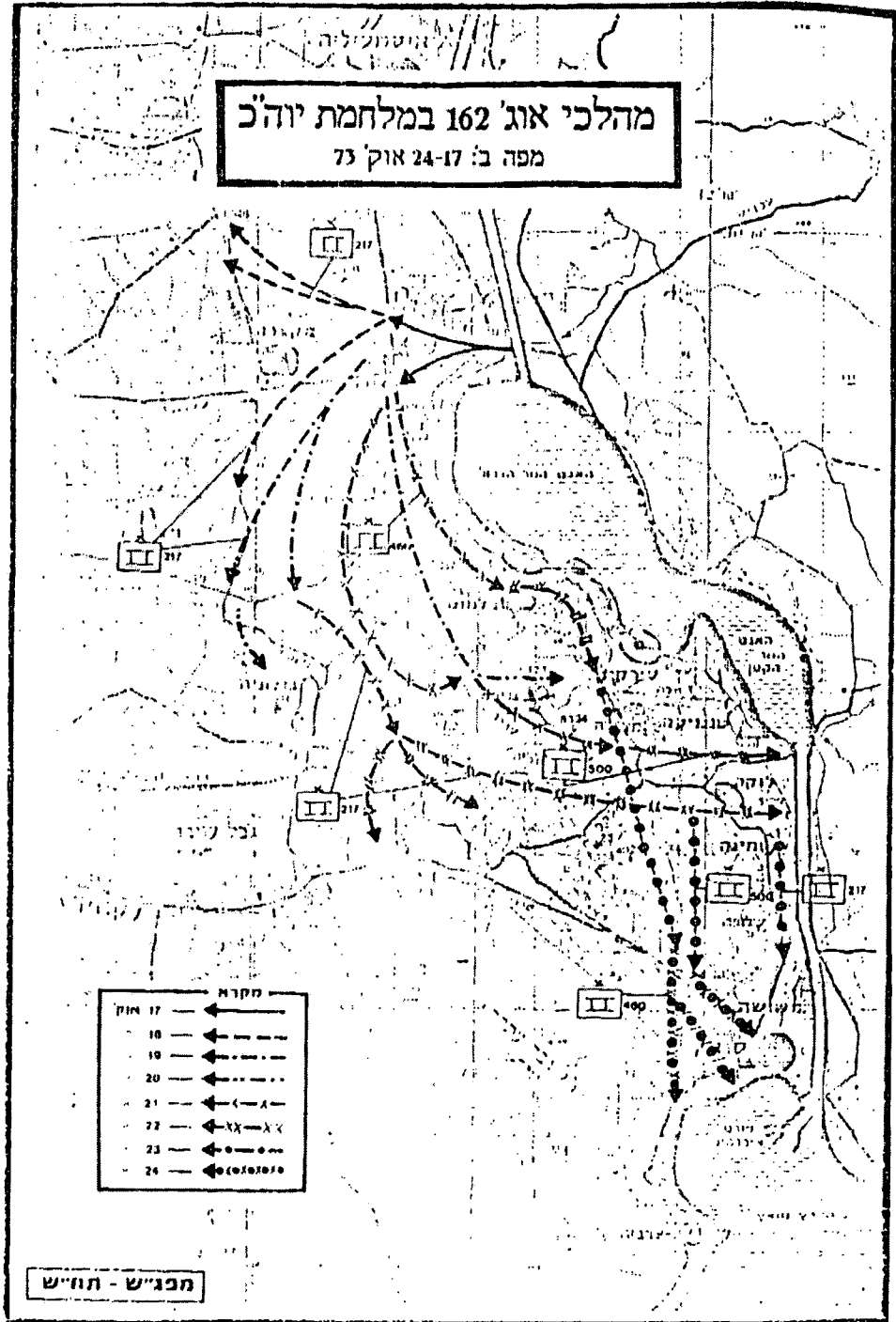
אוגדה 162 שהתחילה את המלחמה בגזרה הצפונית של-חזית מצרים, סיימה לאחר 18 ימי קרבות מדרום לעיר סואץ. האוגדה עברה קרבות מרים, ידעה שעות משבר אולם התגבשה והתעצמה תוך לחימה. גולת הכותרת של קרבות האוגדה היה בכיתור ארמיה 3 המצרית.

מפה מס' 19: מהלכי אוגדה 162 במלחמת יוה"כ 7-16 אוק' 73. (124).

(124) מתוך עוצבות חש"ן במלחמת יוה"כ תשל"ד חזית הדרום - אוג' 162 מפג"ש תח"ש

מפה מס' 20: מהלכי אוג' 162 במלחמת יוה"כ 17-24 אוק' 73. (125).

(125) מתוך עוצבות חש"ן במלחמת יוה"כ תשל"ד חזית הדרום - אוגדה 162.

חטיבה 460 ערב מלחמה יום הכיפורים

זהותה והרכבה וכיצד נראתה החטיבה ערב פרוץ המלחמה-7.6 אוק' 73

חטיבה 460, בפיקוד אל"מ גבריאל אמיר, שימשה בימים כתיקנס כביה"ס לשליון ובסיס, הקבע שלה היה בג'וליס. איוש החטיבה-בה התבסס על סגל מפקדים, מדרכים וחיללים בקורסים השונים המועברים ב-ביסל"ש - כשהם בנויים ב-שלושה גדודי טנקים, גופי חרמ"ש, סיור וקשר, ושאר יחידות תיקניות לחטיבת חש"ן. בתיכנונים המיבצעיים לאפשרות מלחמה, נימנתה חטי' 460 יחד עם חטי' 7 (סדירה) ו-חטי' 11 (מילואים) על אוגדת מפקדת גי"ש - אוג' 162. בשבוע הראשון של חודש אוק' הודגשה אוריה של כוננות ב-ביה"ס. לקראת סוף השבוע הוחמרה הכוננות, ויציאות הותרו רק לקצינים ואנשי קבע ולא לה שנימצא ברשותם מכשיר טלפון בלבד. עוד ביום ה' 4 אוק' הוכנו רשימות ציוותי כוחות למיקרה של צורך בהטסת צוותים ופיקוד בסיני ולגולן. ב-050800 התקלה במפקדת ביה"ס בג'וליס התראה לפירוק ביה"ס והפיכתו לחטי' בהרכב שלושה גדודי הטנקים האורגניים ושליחתם לתגבור בחזיתות הדרום והצפון. ע"פ הפקודה למיקרה כזה הייתה החלוקה כמפורט:

- גד' 71 - בפיקוד סא"ל משולם כרמל (רטס) ז"ל (מפקד ענף אימון מיוחדים) עולה לפילון ומתארגן על הטנקים (מסוג שוט קל) של גד' 39 (גד' המילואים של חטי' הגולן הסדירה-חטי' 188)
- גד' 196 - בפיקוד סא"ל עמרם מיצנע (מפקד קק"ש) יורד בהטסה לסיני ומתארגן בימ"ח ביר תמרה על טנקי מגח שהיו השלמות אוג' 252.
- גד' 198 - בפיקוד סא"ל עמיד יפה (מפקד קמ"ט) יורד בהטסה לסיני ומתארגן ברפידיים על טנקי שוט קל של גד' 77 (חטי' 7).

מפקדת החטי' דרשה להכין את קורס המ"כים של מדור חרמ"ש עם נגמ"שים. המדור הכין עצמו לקראת ירידה, אך בשלב הראשון לא היה אישור להורידו. משנתקבל האישור, ירדו מזוודים ומאורגנים והגיעו לרפידיים כיום כיפור תשל"ד, שבת, אוק' 73. קבוצת התיכנון, אשר כללה את המח"ט, קצין האג"ס, הקמ"ן, מס"ח, ק' קשר ונציגות אפסנאית - המריאה עוד בערב 6-5 אוק' לרפידיים, והתייצבה בפני מפקד אוג' 252 (אוג' סיני הסדירה) אלוף אברהם (אלכרט) מנדלר ז"ל. תוכנית הפיכת ביה"ס לחטי' כללה תגבור הגדודים ע"י צוערים וחניכים מבסיסי ההדרכה השונים. ואומנם עד הכרזת מצב כוננות ג' בכל יחידות צה"ל, הגיעו ממתקן האימונים 500 אל ביסל"ש 14 צוותים והם שובצו בגדוד 71 (שעלה לרמה"ג). שישה ציוותי מג"ח, שהגיעו אף הם מ-מא"ח 500, צורפו לכוח חטי' 460 שהופנה לחזית הדרום. צוערי השליון ב-בה"ד 1 (ביה"ס לשלב א' של קורס קצינים לכלל צה"ל), הגיעו בשעה 1200 לערד ושובצו במסגרת גדוד 196 ו-198. חניכים ב-בה"ד 7 (קשר) הגיעו ופוזרו ע"י קצין הקשר בכוחות השונים. תיגבורת נהגים לביסל"ש הגיע ממחנה מטכ"ל והם שובצו ביחידות בהתאם לצרכים. ציוות הכוחות השונים הושלם לקראת השעה 1200. אנשי גדוד 71 הוסעו באוטובוסים לשדה התעופה עקרון ומשם לרמת דוד. את המלחמה עבר הגדוד במסגרת חטי' 7 בגולן. גד' 196 ו-198 הוסעו להטסה מחצור. צוותי קמ"ט שהו בשיבטה והוטסו לסיני מחצרים. סה"כ צוותים שהוכנו בבסל"ש הגיע ל-136, מתוכם 65 ציוותי מג"ח ו-71 שוט (כולל גדוד 71).

אפסנאות/חימוש

בשלב ההתארגנות היו לגדודי החטיבה שלד של פלוגות מפקדה בלבד ו-פק"ל לפי תיק אירגון חטי' 460. שלד זה צומעט עקב הפקודה שניתנה להעברת וק"מ ו-צל"מ ל-חטי' 421 ומסגרות אחרות. גם ברכב ב' ורכב יעודי היו פערים גדולים והפקודה הייתה להשלים מן ה-ימ"חים. מחוסר נהגים התבצעה משיכת הרכב רק בשעות הערב של ה-6 ב-אוק'. עם תחילת המלחמה היה גד' 196 בלי דרגים ו-פל' מפקדה (שלג פלוגה מפקדה של גד' 9 הצטרף כעבבור יומיים והפך לפלוגת מפקדה של הגדוד). לגדוד 198 היה שלד פל' מפקדה.

החט' ירדה כאמור, ללא רק"מ ובמסגרת של מפח"ט + שני גדודים. היא קיבלה את טנקי השוט של ג' 77 (44 טנקים) שחלקם היה באימונים ובשלב התחלתי של טיפול. זחלי הטנקים לא היו במצב משביע רצון. נמצאו גם טנקים עם מנוע בחוץ וצורך בהחלפת מכללים. טנקי המג"ח, שנתקבלו ב-ימ"ח ביר תמדה, נבחנו ע"י חוליות טכניות ו-ע"י ה-גש"ח והוחל בתיקונים הדרושים במקום. ביקורת הרק"מ נמשכה ממש עד לפקודת היציאה לכיוון טסה

ב-051530 המריא חפ"ק 460 ו-המח"ט נכנס למפקדת אוג' 252, אליה הוכפף, לקבלת תדריך והמשימות הצפויות לחטיבה ממפקד האוגדה, האלוף אברהם מנדלר ז"ל. ה-חפ"ק שימש חלוץ ברכבת אוירית, אשר הטיסה את יחידות החט' (ללא רכב) ונמשכה כ-שש שעות. לאחר קבלת התדריך התפזר ה-חפ"ק לעבודה ביחידות. גד' 198, הבנוי על ארבע פלוגות שוט, קיבל 44 טנקים של גדוד 77, שהושארו באמצע האימונים במכלאות הגדודיות. גדוד 198 הבנוי על שש פלוגות מג"ח קיבל 60 טנקים מ-ימ"ח אוג' 252 בביר-תמדה שישה טנקים נוספים נתקבלו למחרת יום כיפור שישי אוק'. בסה"כ התארגן כיום כיפור גרעין חטיבתי, שמנה 106 צוותים. במקביל לירידת הסמח"ט, סא"ל שילה ששון, נשאר בג'וליס ודאג להתארגנות העיקרית והמנהלתית, תדרך את מפקדי השירות, ובסביבות השעה 2000 ירד ברכב לרפידים, לשם הגיע בסביבות חצות. המפקדה העיקרית יצאה ב-2300 לערד. עד 06030 הגיעו אחרוני השירה לאחר מנוחה קצרה ותדלוק הכלים באל עריש. ליל יום הכיפורים נוצל להתארגנות הגדודים חימוש וזיוד הטנקים, השלמת חוסרים בציוד ומתן פקודות ל-מג"דים על המשימות הצפויות ולימודן.

שבת, יום כיפור תשל"ד, 6 אוק'

בוקר יום כיפור, נוצל לאיסוף דיווחים על התארגנות החטיבה וטיפול בבעיות שהתעוררו. לפני צאת ה-מח"ט לקבוצת הפקודות במפקדת האוגדה, הוא אישר יציאת מג"דים לספורים להכרת הגזרות של התקפות הנגד, על בסיס המשימות הצפויות כפי שניתנו בתדריך של ערב יום כיפור. ב-060900 התקיימה קבוצת הפקודות, והיא כללה עדכון היחידות במסגרת "שובך יונים" גדול וקטן. במסגרת זו הוטל על החטיבה לשמש ככח התקפות נגד של האוגדה. כבר בשלב זה של התכנון, היה ידוע כי יחול שינוי ב-סד"כ החטיבה לקראת שלב הלחימה.

סיכום האוגדה בנושא זה של ציוותי כוחות היה:

1. גד' 401/79 שחנה בביר-תמדה בקירבה מפקדת חט' 401 וקיבל פלוגת מג"ח מ-גד' 196, בנוסף לשתי הפלוגות שהיו לו.
2. גד' 196 שחנה בביר-תמדה בקירבה מפקדת חט' 401 (ששימשה כחט' עורף), הוכפף אליה ונותר עם ארבע פלוגות מתוך שש שהיו לו.
3. פלוגת טנקים מ-גד' 196 הועברה ת"פ גדוד 14/184 שהיה בקרב.

בשעה 1000 נקרא מפקד האוגדה באמצע קבוצת הפקודות, ונמסר לו טלפונית כי האויב קבע את השעה 1800 כשעת ה-"ש". מיד לאחר מכן, התפזרו מפקדי היחידות עם פקודה שבשעה 1700 נכנסים למצב "שובך יונים" ומוכנים לחגימה. לגבי חט' 460, מצב זה פירושו היה פריסה בשטח הריכוז בסמוך לרפידים ככח התקפות נגד אוגדתי. קבוצת פקודות חטיבתית נקבעה לשעה 1200.

פרוץ הקרבות

בין השעה 1300-1330 נמצא גדי 79 במצב מניח את הדעת מבחינת התארגנות. הוצא מן המכלאות ופרס את הכלים בפיזור. פלוגת ה-מ"כים שהיתה בשבטה הגיעה לרפידים. בשעה 1330 עסקו בהורדת ה-נגמ"שים מהמובילים. בעוד המח"ט עסוק בהכנת ראשי פרקים לקבוצת פקודות חטיבתית, הופצץ מחנה מפקדת אוגדה 252 ע"י מטוסי מיג מצריים, צוותי האבטחה של הכסיס פתחו באש מקלעים לעבר המטוסים ומכאן נכנסו היחידות להילוך גבוה.

דממת הרדיו נשברה. נוצר קשר עם מפקדי היחידות וה-מח"ט נקרא בחופזה לטלפון, שם קיבל פקודה ממפקד האוגדה לנוע לכיוון "פודריה" (על הכביש לטסה). אחרי השעה 1400 נעה החטיבה בציר רפידים - טסה ("פונדק"), כאשר הטנקים נעים כל גדוד מצד אחד של הכביש. הציר עצמו הושאר פתוח לצורך חבירות. שתי פלוגות הטנקים (החמישית והשישית) מגדוד 196 נעו וחברו האחת לגדוד 79 והשניה לחט' 14. בהגיע החטיבה ל"פודריה", קיבל המח"ט הוראה להעביר את גדוד 79 לחט' 14 והחטיבה נותרה עם גדוד אחד (198), שכלל ארבע פלוגות. הפקודה הבאה הניעה את החטיבה על ציר "כרטיסון" עד צומת "כרטיסון" - "מאדים". עם חשכה, הגיעה חטיבה ל"ריאקציה". המח"ט שוחח עם מפקד האוג' והאחרון הורה לו להכנס לרשת החט' המרחבית 275 (גיזרת בלוזה) ושם לקבל משימות.

נוצר קשר עם ה-חט"מ ועם גדוד 7 (גדוד הטנקים של חט' 14 שהיה ת"פ ה-חטמ"ר). כאן נכנס לקשר תא"ל קלמן מגן, שהזדהה ע"י מתן סימני היכרות, עיכן שהוא מפקד המרחב והורה ל-מח"ט 460 לפצל את הכח לשניים: חלק אחד ינוע לעזרת מוצב "מפרקת" והשני צפונה לכיוון קנטרה.

המטרה היתה לנוע לעבר המעוזים, להתחבר ולסייע להם. החל משלב זה פעלה החטיבה לפי פקודתו של תא"ל קלמן מגן, שהופיע ברשת הפיקוד של חט' 275.

הגדוד בין ארבע הפלוגות חולק לשניים כוח בפיקוד המג"ד, טא"ל אמיר, (פל' ס' -קק"ש, ו-פל' ל' -קמ"ט), וכח בפיקוד ה-סמח"ט (פל' מ' המוקטנת, ופל' כ'). מג"ד 9, טא"ל יום טוב תמיר, התייצב להילוות לכח עמיר ל"מפרקת", לסייע לו בניווט וזיהוי כוחות הגדוד התקועים.

דו"ח תנועת יחידות בחטיבה 460

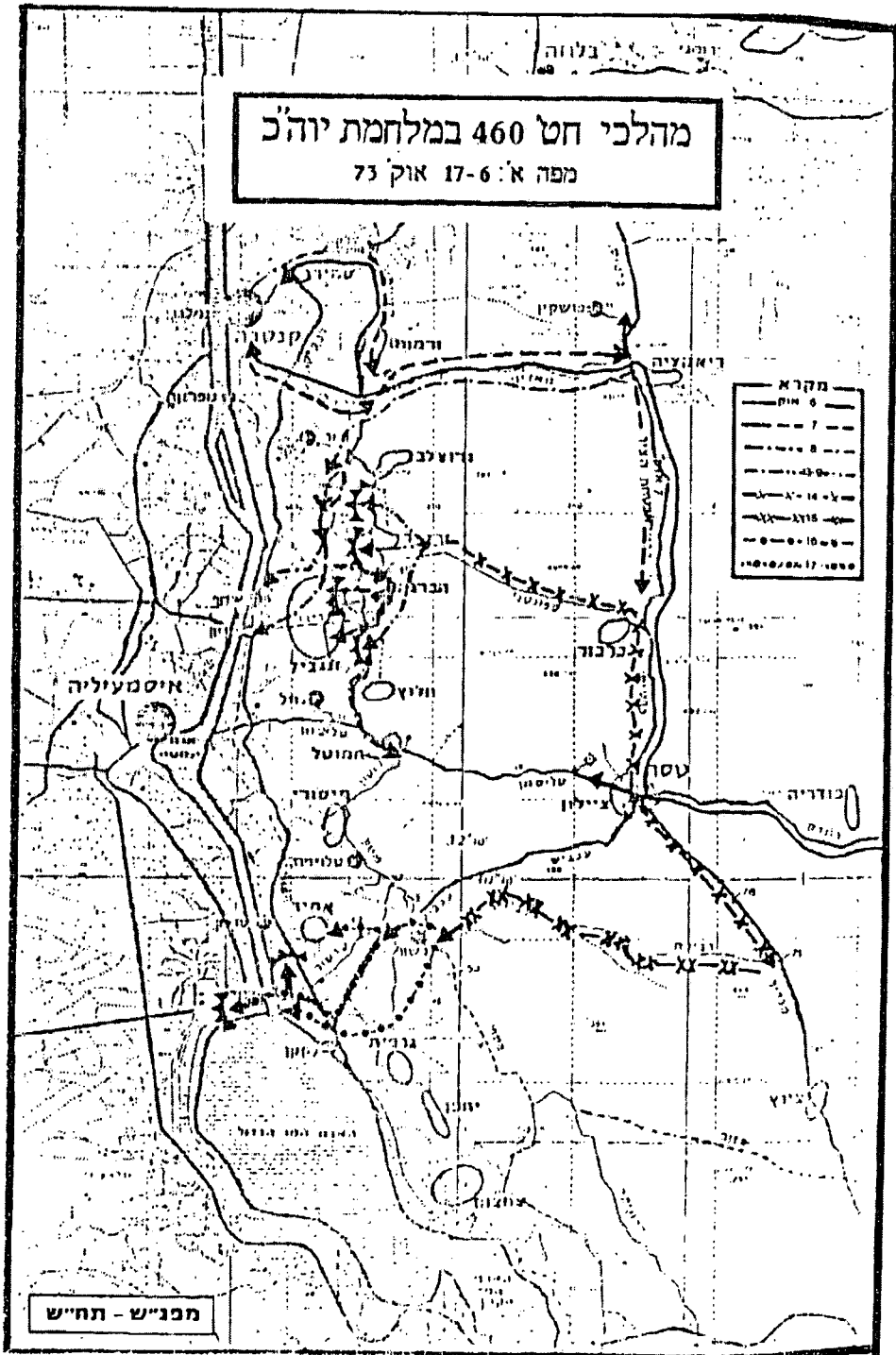
מס' סד'	ה י ח י ד ה	יציאת כוחות מהחטיבה		ה ע ר ו ת
		הועבר ל...	בתאריך	
א	ב	ג	ד	ה
1	גד' טנקים 460/71	חט' 7 (גולן)	5 אוק'	
2	גד' טנקים 460/196	חט' 401	6 אוק'	
3	גד' טנקים 460/79		5 אוק'	לפני פרוץ הקרבות
			5 אוק'	עם פרוץ הקרבות
4	גד' טנקים 204/19		7 אוק'	26 טנקים (דו"ח 28-204 טנקים)
			20 אוק'	
			22 אוק'	
5	גד' טנקים 500/430		8 אוק'	22 טנקים
			11 אוק' (לילה)	
6	גד' טנקים 100		13 אוק'	22 טנקים
7	גד' חרמ"ש 460/86		15 אוק'	
8	גד' טנקים 460/198	חט' 500	8 אוק'	11 טנקים
		אוג' 143	17 אוק'	
9	"כוח לפידות"	אוג' קלמן	6 אוק'	21 טנקים
10	גד' צנחנים 35/50 (סדיר) ("מרק")		20 אוק'	
			23 אוק' (בוקר)	

המשך טבלה בדף הבא.

המשך מדף קודם.

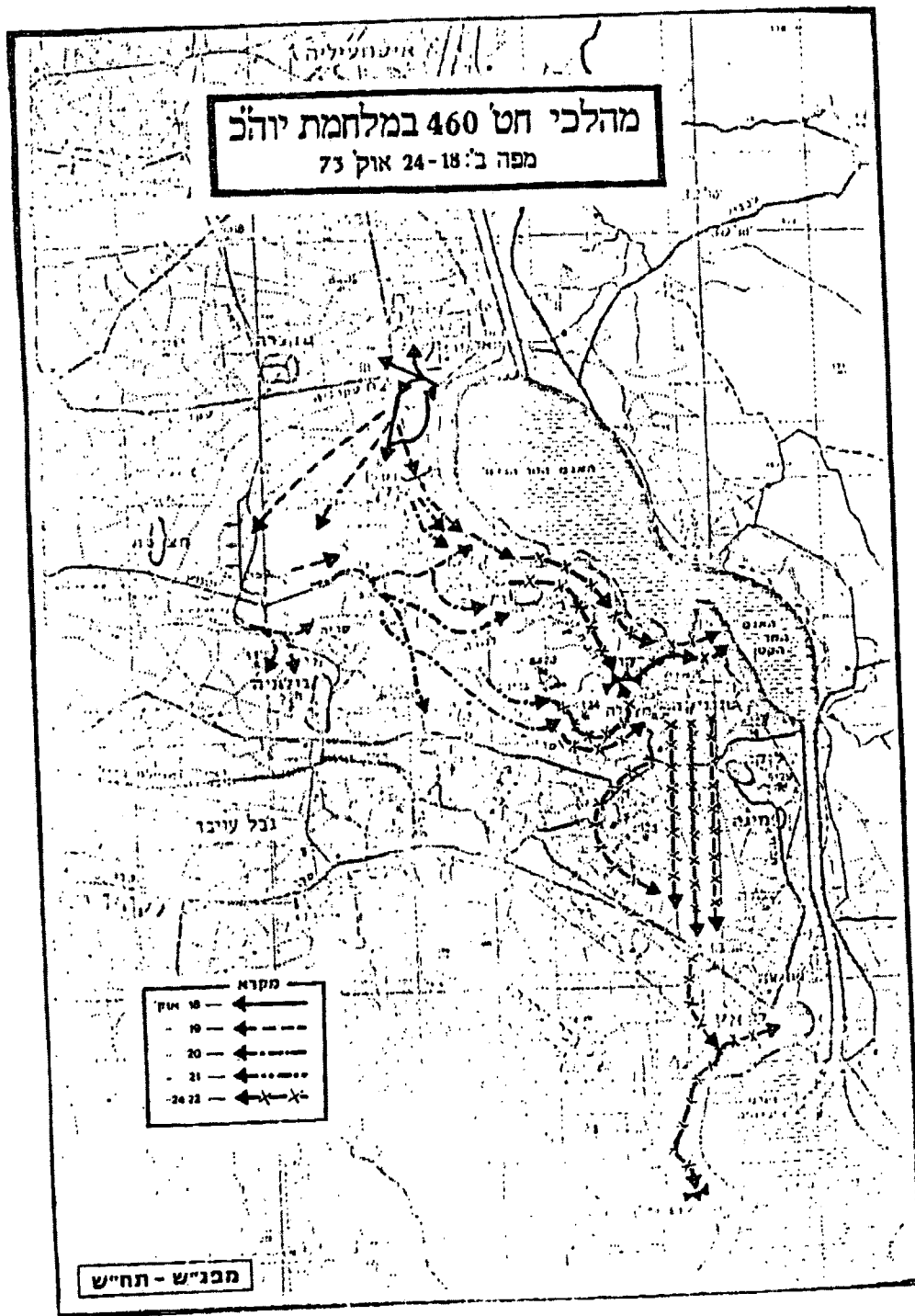
ה ע ר ו ת	צירוף כוחות לחטיבה הוחזר/התקבל בתאריך	יציאת כוחות מהחטיבה בתאריך		ה י ח י ד ה	מס' סד'
		ד	הועבר ל... ג		
ו	ה	ד	ג	ב	א
	21 אוק' (בוקר)	21 אוק' (לילה)	חטי' 500	גד' טנקים 500/429	11
	21 אוק' (לילה) ב-23 אוק' לחם ב-חרמ"ש			גד' חה"נ 271	12
		23 אוק'			
	23 אוק' (בוקר)			גד' צנחנים	13
		23 אוק'		247/564 (מילואים)	
	26 אוק'			גד' צנחנים 247/416	14

מפה מס' 21: מהלכי חט' 460 במלחמת יוה"כ 17-6 אוק' 73. (126).

(126) מתוך עוצבות חט"ן במלחמת יוה"כ אוגדה 162.

מפה מס' 22: מהלכי חט' 460 במלחמת יו"כ 18-24 אוק' 73. (127)

(127) מתוך עוצבות חט"ן במלחמת יום הכיפורים אוגדה 162.

חטיבה 217 ערב מלחמת יוה"כ

זהותה והרכבה וכיצד נראתה החטיבה בפרוץ המלחמה 7.6 אוק' 73

חטי' 217 חטיבת טנקי שוט קל מילואים היתה בנויה בפרוץ מלחמת יוה"כ על בסיס שלושה גדודי טנקים. פלוגת ג'יפים חטיבתית, פלוגת קשר חטיבתית ושאר יחידות תקניות לחטיבת שריון.

החטיבה הוקמה ב-1961 על בסיס אנשי הצנטוריון הראשונים שנפלטו מהמערך הסדיר. עד מלחמת ששת הימים היתה החטי' משויינת, קרי שני גדודי טנקים וגדוד חרמ"ש. במלחמת ששת הימים, נלחמה החטיבה בחזית הדרום-במסגרת אוגדת האלוף יפה באום-כתף, אום שיחן, אבו עגילה, מיתלה עד לתעלה.

לאחר מלחמת ששת הימים, במסגרת הארגון מחדש של מערך השריון, נבנתה חטיבה 217 על פי התקנים החוזשים. לפיקוד ה-מח"ט, אל"מ ניתקה ניר, וסגנו, סא"ל גיורא חזון (חייקה) עמדו: גדוד 126, בפיקוד סא"ל גיורא קופל, שהיה הגדוד הותיק בחטיבה, עם גילאי 32-34. גם גד' 142, בפיקוד סא"ל נתן פירעם, הוא גדוד ותיק. גדוד 113 בפיקוד סא"ל אסף יגורי, היה הגדוד הצעיר בחטיבה ונבנה במשך השנתיים וחצי האחרונות: צוות' עברו את מלחמת ההתשה והיו מאומנים ומיומנים.

החטיבה היתה עד מלחמת יוה"כ תחת פיקוד אוגדה 146 (פיקוד המרכז), וכך השתתפה בתכנונים מבצעיים רבים במסגרת הפיקוד. עם זאת השתתפה מפקדת החטיבה בתכנונים במסגרת אוגדה 162 לחזית הדרום - מצרים, כחטיבה נוספת לאוגדה, כך שהסגל הבכיר בחטיבה הכיר את חזית הדרום. את הכרת הגזרות הגבירו ריענוני התכנונים שהיו בצה"ל בתקופת חג העצמאות תשל"ג (1973).

עד כשנה לפני המלחמה היתה החטיבה בנויה על טנקי שוט-מטאור. אז הוחלט שהחטיבה תהיה חטיבת המילואים הראשונה שתוסב לטנקי שוט-קל. בלחץ ה-מח"ט, נמשכו טנקי שוט-קל מיחידות וסדנאות שונות עוד לפני שנמסרו טנקי השוט-מטאור, כך שבתקופות מסוימות היו בחטיבה כ-200 טנקים דבר שיצר בעיות אחזקה. בתקופה הסמוכה למלחמה מנתה החטיבה 111 טנקי שוט-קל ו-תשעה נגמ"שים. כחמישה שבועות לפני מלחמת יוה"כ, היתה בחטי' ביקורת חימושית צה"לית שעברה בהצלחה מרובה. נמצא שהטנקים במצב טכני טוב.

עם הסבת החטיבה עברו הצוותים אימון הסבה עד רמת אימון צוות להכרת הטנק לרמת תפעול גבוהה. כל קציני החטיבה-מרמת מ"מ ומעלה-השתתפו בספטמבר 1973 (חודש לפני פרוץ מלחמת יוה"כ) בתרגיל אוגדתי שלדי במסגרת אוגדה 146, שנערך במתקן האימונים החיילי 500, תרגיל שהוסיף לגיבוש ותיאום בין מפקדי החטיבה.

מגיוס להיערכות

כשבוע לפני המלחמה, עזב המח"ט את החטי' למטרת לימודים וכ-סמח"ט הסדיר התמנה סא"ל גיורא חזון (חייקה). ביום ו' ערב יוה"כ, 5 אוק' 73 התקבלה בחטי' בבית דרס (אזור אשדוד) התראה כוננות עם הוראת ביטול חופשות לסגל הסדיר, נתנה הנחייה לסמח"ט להיות מוכן לגיוס החטיבה ולבדוק את מצב הכלים והציוד. מספר דקות לפני השעה 1000 ביום כיפור תשל"ד, 6 אוק' 73, התקבלה הוראת גיוס לחטי'. ההוראה הועברה מיד למח"ט והוא הגיע למחנה החטי' ב-1045.

אפסנאות/חימוש

עקב הצלחת החטיבה בביקורת החימוש ה-צה"לית, הוחלט לבצע לאחר גמר הביקורת טיפול דו-שנתי כולל הוצאת מנוע. משום כך, עם פרוץ המלחמה, היתה פלוגה אחת עם מנועים מחוץ לטנקים ופלוגה שניה בשלבי הוצאת מנוע.

בעבודה מאומצת ביום הכיפורים הוכנסו כל המנועים לטנקים ובשעה 2300-2400 עמדו 108 טנקי החטיבה (שוט-קל) בכשירות מלאה (שלושה נוספים ב-בה"ד 20 לצורך העברת קורסי מכונאים זיווד ותחמושת).

עקב הוצאת החיילים מהסגל הסדיר להפצת הצווים, חסרו בחטיבה אפסנאים, נהגים ומכונאים, והדבר פגע מעט בתהליך הצטיידותה. תחמושת החטיבה היתה בבונקרים במחנה בית דרס. הפלוגות היו מסודרות בסככות ומחסני הציוד והזיווד לידן, כך שהחטיבה היתה ערוכה, מבחינה זאת בצורה טובה. עם הגעת המפקדים הוחל בהכנות מהירות עקב לחץ המח"ט

כשהגיעו רוב החיילים בשעה 1800 הוחל בהרכבת היחידות ובהכנת הכלים. כל אותה עת זורז ה-מח"ט ע"י מפקד גי"ש/אוג' 162 להיות מוכן לתנועה.
האלוף עדן הודיע למח"ט שב 2100-2030 יקבל 71 מובילים. ה-מח"ט השיב שלהערכתו יהיה מוכן ב-2200. עקב הלחץ הכבד לזירוז הצוותים, לא חומשו הטנקים לפי ה-מפק"ל ונשכחו מספר פריטים, אם כי כללית לא חסרו זיווד ותחמושת.

התנועה דרומה

ל-מח"ט נאמר שעליו להגיע עם החטיבה לרומני. ה-מח"ט בחר בציר התנועה כרם שלום - אל-עריש - רומני. בשעה 2100 בערך הגיעו לבית-דרס 75 מובילים. גדוד 113 (בפיקוד אסף, שהיה המוכן ביותר), נבחר להיות הגדוד הראשון שינוע, אולם בלחץ המאורעות והזמן החלו הטנקים לעלות על המובילים לפני סיום מלא של הכנתם. בשעה 2245 החלו ראשוני המובילים לנוע דרומה - גדוד 113 ואחריו גדוד 142. בשלב הראשון נעו כ-50 מובילים בזה אחר זה. ה-מח"ט עזב את מחנה בית-דרס ב-2300 ונע עצמאית עם האחפ"ק.

יום א', י"א תשרי, 7 אוק'

ברפ"ח, בדרכו לתעלה סואץ, נפגשו ה-מח"ט עם מפקד אוג' 162, ולא נמסר על כל שינוי. ראשוני הטנקים של ה-חטיבה הגיעו לרומני ביום א' 7 אוק' בשעה 0700. בערך בשעה 0800 נפגש ה-מח"ט עם מפקד אוגדה 162 בבלוזה והועמד על חומרת המצב ועל חשיבות ההגעה המהירה של החטיבה.

בתנועת המובילים נוצרו פקקים והיו עצירות מיותרות-בגלל חוסר נפ"קים. העובדה שהצוותים לא נעו צמוד לטנקים פגעה בכוננות המיידית. המובילים הגיעו עד רומני ושם החלה הפריקה.

בגלל בעיות דלק של המובילים והכביש הצר נוצר שם פקק וחלק מהמובילים שקע בחול. ה-מח"ט החל בתנועה מזרחה מבלוזה לרומני לפגוש את ראשוני הכח.

ובעוד הפריקה מתנהלת ברומני, החלו לנוע מערבה, לעבר בלוזה, 10 טנקים מגדוד 113 בפיקוד ה-מג"ד אסף ו-3 טנקים מגדוד 126 בפיקוד ה-מג"ד גיורא. שאר הכח עסק בפריקת הטנקים, כאשר לפתע הותקף ע"י כוחות קומנדו מצריים. ה-מח"ט שמע על מארב זה, בדרכו מבלוזה לרומני.

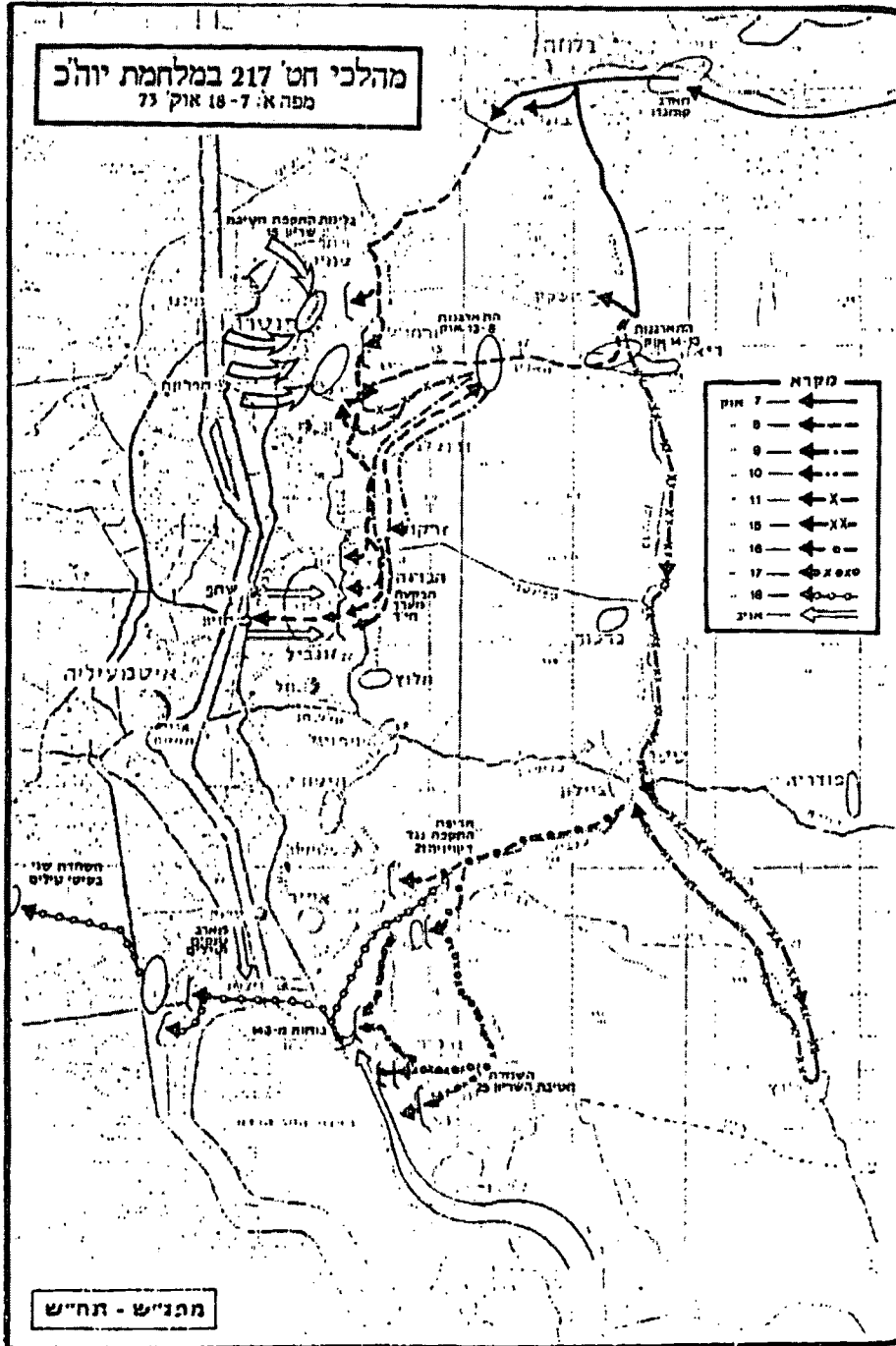
במכת האש הראשונה של הקומנדו המיצרי, נדלקו שני זחלמים וטנק. המח"ט נתן מיד הוראה למג"ד 113 לחזור ולהשמיד את האויב. הלחימה נגד אנשי הקומנדו נמשכה כ-שעתיים וחצי, ובמהלכה נפגעו כל החיילים המצריים (כ-150) כשלכוחותינו 7 הרוגים ו-21 פצועים, שפוננו לבלוזה.

בסיום הלחימה נגד הקומנדו הגיע סגן מפקד האוגדה, תא"ל דב תמרי ועידכן את המח"ט שהמצב בגיזרה הצפונית הגיעה למשבר גורלי; נשאר שם רק ארבעה טנקים תקינים, ועל חטיבה 217 לתפוס מיד את הקו הקדמי באזור "יורם"-מרתף" - "טמיר". ה-מח"ט החליט שגדוד 113, מכיוון שהיה הראשון שהגיע, יוכנס למקומות אלו. ואכן גדוד 113 נערך שם לקראת הערב. במקביל נקרא ה-מח"ט למפקד האוגדה לקבוצת פקודות בה הוחלט עקב המארב, לעזוב את הציר הצפוני "סינר" ולנוע באגוף דרומי דרך ציר "ליסט" המקביל לו.

במשך היום המשיכו להגיע טנקים, חלקם על שרשראות עקב חסימות ותקלות. ה-סמח"ט וה-סמג"דים פיזרו את הכלים לגדודים. עם חשכה היה מיקום החטי' כדלהלן: גד' 114 "במרתף"-יורם"-טמיר". גדוד 126 "כתריאל". גדוד 142 "פושקין".

בלילה התארגנו הגדודים להניוני לילה. גדוד 113 השתתף בפעולת הסחה לחילוש. לוחמים ממעוז "מילאנו". סה"כ הגיעו על המובילים 75 טנקים של החטיבה, והם חולקו כ-25 טנקים לכל גדוד. 22 טנקים נוספים הגיעו על זחלים במשך יום א'. בשעות הלילה המאוחרות נערכה קבוצת פקודות אוגדתית בצומת "מאדים"-כרטיסון", בה הוסבר שציר "כרטיסון" ישמש כקו עצירה ומשימת האוגדה בשלב זה היא לבלוס בלי לבצע קרבות רציניים.

מפה מס' 23: מהלכי חט' 217 במלחמת יוה"כ 7-18 אוק' 73. (128).

(128) מתוך עוצבות תש"ן במלחמת יום הכיפורים אוגדה 162.

החמוש ב - אוג' 162 (130)

המאפיין את פעילות מערך החימוש באוגדה 162 מרגע הכרזת הכוננות היתה פעילות האילתור והתאמת מסגרות אחזקה בדרג ב' לסוגי היחידות שהרכיבו את האוגדה במהלך בינייתה ויציאתה למלחמה. שהרי מותאם היה הגש"ח הנייד לפעול ולאחזק את אותו יחידות אשר מולן עבד כל השנה ואיתן השתתף בתרגיל "עוז" שבו השתתפו חטי' 7, 460 וחטי' 11. בפועל היה מאורגן הגש"ח לענות על צרכי האחזקה לסד"כ המפורט להלן:

- א. חטי' 460 מעורבת טנקי מג"ח ושוט.
- ב. חטי' 7 טנקי שוט.
- ג. חטי' 11 ממוכנת שרמן.
- ד. א א 215 - על בסיס שרמן.

במהלך בניית סד"כ האוגדה במוצאי שבת ה-6 באוק' הסתבר כי סוגי הטנקים שישתתפו הם:

- א. חטי' 500 - שוט.
- ב. חטי' 217 - שוט.
- ג. חטי' 204 - ממוכנת מג"ח.
- ד. חטי' 11 - ממוכנת שרמן.
- ה. א א 215 - על בסיס שרמן.

* בניגוד לגורמי התחזוקה האחרים חיל רפואה והספקה בהם המשמעות התיפקודית אינה משתנה כתוצאה משינוי סוגי הצל"מ הרי שלבניית הגש"ח משמעות שונה. שהרי חובה להתאים את בעלי המקצוע והחלפים בכל פלוגה מול העוצבה המאוחדת.

* דבר זה ניתן היה לביצוע היות והגש"ח נבנה על בסיס כ"א ואמצעים מתוך סדנא גייסית המפוארת אשר במשך השנים שלפני המלחמה שימשה כבית הספר לגיבוש תורת האחזקה החימושית במערך חיל השריון (יש לזכור שאוגדה 162 היתה שייכת למקשנ"ר/גייס).

-
- (130) בנושא אוג' 162 אתבסס על החומר הבא:
- א. עוצבות חש"ן ביום הכיפורים של מפגש תח"ש,
 - ב. חומר של קח"ש אוג' 162 אל"מ (מיל') יורם לונדון שהעביר אלי את כל החומר שהיה ברשותו.
 - ג. דוח סיכום מפקדת גש"ח 867 (תחקיר).
 - ד. סיכומים יום הכיפורים סטנוגרמות.
 - ה. עדות אלוף אדן אבראם.
 - ו. כנס מג"דים באוג' 162 שנערך בחמ"ל האוגדה ב-18/11/73. ועוד חומר רב.

ניתוח מילולי לחצטברות סד"כ האוגדה

1. האוגדה יצאה למלחמה עם 169 טנקי שוט בחלוקה:
- א. 97 מחטי 217 (14 הושארו בימ"ח) היו אמורים לצאת עם 111.
 - ב. 99 מחטי 500 מהמקורות הבאים:-
 - (1) 62 מחטי 500.
 - (2) 10 מטווח צאליס.
 - (3) 27 מחטי 7 שעלתה לצפון.

2. בהמשך הלחימה הצטרפו:-

טנקי שוט

- א. 15 טנקי שוט של חטי 460 (ברומני).
- ב. 10 טנקי שוט של כוח אשכולות.
- ג. 6 טנקי שוט ממש"א.
- ד. 10 טנקי שוט כוח "כזהל".
- ה. 11 טנקי שוט כוח לפידות.
- ו. ה"כ - 52 טנקי שוט.

טנקי מג"ח

- א. 8 טנקים מכוח לפידות.
- ב. 3 טנקים חטי 460 גד' עמיר.
- ג. 26 טנקים מגד' 19.
- ד. 27 טנקים גדוד "אהוד ברוד".
- ו. ה"כ - 64 טנקי מג"ח.

3. מכאן שהסד"כ המכסימלי היה: -
196 טנקי שוט במקור.
52 טנקי שוט כהשלמה.
64 השלמה מג"ח.
ס ה " כ - 312 טנקים.
4. נפגעו והושארו בשטחי האויב:-
טנקי שוט
א. 52 נפגעו (ופונו למש"א).
ב. 27 הושארו בשטחי האויב.
ס ה " כ - 79 טנקים נפגעו והושארו בשטח אויב.
טנקי מג"ח
א. 6 נפגעו.
ב. 6 הושארו בשטחי האויב. סה"כ 12 טנקים נפגעו והושארו.
5. סה"כ הנפל 89 טנקים.
6. נעדרים על ציר בלונה אל עריש.
א. 10 טנקי חטי' 217.
ב. 8 טנקים שהועברו מחטי' 500 לחטי' 275.
ס ה " כ - 18 טנקים.
7. סה"כ נעדרים/נופלים 109 טנקים.
8. בסיום המלחמה האוגדה עמדה על:-
312 טנקים (מסעיף 3).
109 - טנקים (סעיף 7).
203 - טנקים.
8 טנקים - כוח "כהל".
195 טנקים.

9. ב-22 אוק' 73 - 24 אוק' 73 עמדה האוגדה על 195 טנקים. בהמשך תובא טבלה המפרטת דוח זה והתפתחות הסד"כ לא כולל חט' 11 הממוכנת.

מס' סד'	בתאריך	9		10		11		12		13		14		15		16	
		כש יר	ל,כ	כש יר	ל,כ	כש יר	ל,כ	כש יר	ל,כ	כש יר	ל,כ	כש יר	ל,כ	כש יר	ל,כ	כש יר	ל,כ
.1	חט' 460	23	46	73	53	50	75	84	5	57	2						
.2	חט' 217	46	42	53	55	55	67	67	3	67	1						
.3	חט' 500	31	46	51	41	48	59	49	2	64	1						
.4	סה"כ	100	136	20	177	15	149	7	156	201	12	200	15	188	4		

מס' סד'	בתאריך	17		18		19		20		21		22		23		24	
		כש יר	ל,כ	כש יר	ל,כ	כש יר	ל,כ	כש יר	ל,כ	כש יר	ל,כ	כש יר	ל,כ	כש יר	ל,כ	כש יר	ל,כ
.1	חט' 460	1	65	1	69	1	69	9	49	9	49	9	49			5	49
.2	חט' 217	7	63	4	69		57	8	57	8	57	8	57			18	43
.3	חט' 500	2	70	1	65		31	8	31	8	31	8	31			22	58
.4	סה"כ	8	198	6	203		137	25	137	25	137	25	137			45	150

מקרא: כש = כסיר ל,כ = לא כסיר
יר

ירידת האוגדה למרחב סיני (131)

חט' 500 - יצאה כולה ממחנה נתן ומחנה צאלים על שרשאות לאורך כל הדרך עד בלוצה (רומני) מהלך של כ-300 ק"מ.

חט' 217 - יצאה על מובילים. כ-75 מובילים התחילו לנוע, 40 הגיעו לרומני הציים הגיעו על מובילים והיתרה הורדו מהמובילים בגלל פקק תנועה בין אל-עריש לרומני. נוצר מצב שמחצית מהחטיבה נעה על שרשאות.

חט' 204 - נעה מרפיה עד בלוצה על שרשאות.

חט' 11 - נעה מחצור עד בלוצה על שרשאות הגיעו סה"כ 27 טנקים. 22 טנקים יצאו מצאלים במצב גרוע.

ארטילריה - גדוד אחד נע "מחירבת מחז" ושני גדודים מהימ"ח על שרשאות.

פעילותו של ק' החימוש האוגדתי ויחסי הגומלין עם מפקד הגש"ח

ארגונו של הגש"ח ובנייתו סייע רבות לטיפול באוגדה שהיתה אוגדה ניידת בכל הגזרה ופעולותיה שוננו מיום ליום. (132)
מאחר וכך, הותאם, הגש"ח להחזקת האוגדה כדלקמן:

- א. פלי שוט שיועדה לחט' 7 - הופנתה לחט' 500.
- ב. פלי מעורבת שיועדה לחט' 460 - הופנתה לחטיבות 204 ו-217.
- ג. פלי השרמן שיועדה לחט' 11 - תוגברה באלמנט שוט על מנת לאחזק את חט' 11 וכעתודה משלימה.

הגש"ח היה מורכב בעיקרו מחילי הסדנא הגייסית על גבי כלי רכב ממותקנים מראש והופעל על פי תורת התפעול שגובשה טרם המלחמה. עובדות אלו איפשרו מתן שירותי אחזקה שוטפת ויעילה בכל מהלכי המלחמה.
ראוי לציין שחט' 217 היתה חטיבה לאחר הסבה לשוט קל ובלהט מהירות ההתארגנות שעיקרה היה לילי, הצטיידו חלק מהכחות ומחלקות החימוש בחלפי שוט מטאור ולא בחלפים שיועד לשוט קל מכאן שנוצר מצב בו לא ניתן היה להשתמש בחלפי המנוע שהיו בערכות חלקי החילוף.

(131) ראה מפת אג"מ בנספח האג"מ המצורף.
(132) יש לשים לב למהלכי האוגדה מיום ליום במפה אג"מית המצורפת.

גש"ח 784 וסיועו לאוגדה 252

שלב גמר ההתארגנות עד 6.10.73

מבנה הגש"ח הנייד תוכנן על בסיס הגש"ח הקבוע במרחב סיני, כלומר: שתי הפלוגות הקדמיות בבלוזה ובמתלה לאחר תגבור מתאים תוכננו להיות שתי הפלוגות הקדמיות של הגש"ח הנייד, והמסגרת ברפידיס כפלוגה קדמית שלישית כאשר פלוגת בלוזה יועדה להיות פלוגה קדמית עבור חטיבה ממוכנת. פלוגות נוספות יועדו להיות בסיס להקמת הפלוגה הבסיסית. (170)

כאמור כשבוע לפני פרוץ המלחמה הוכרזה כוונות, שהחמירה לקראת סוף השבוע. כתוצאה מכוונות זו נעשתה פעילות מזורזת לסיים את הצל"מ שהיה בתיקון בסדנאות. ואכן לקראת סוף השבוע היו הסדנאות כמעט ריקות. במקביל הוחל במתקון הרכב האורגני לכיתות מג"ח ורכב ב', כך שעד יום שישי בבוקר (ערב המלחמה) היו בגש"ח 11 זחל"מים ממותקנים בנושאי מג"ח, 6 נ"נ ממותקנים בנושאי רכב ב' ומשאיות עמוסות בציוד כבד. עם החמרת הכוונות ביום שישי ושבת נשלחו הכיתות לתגבר את הפלוגות הקדמיות לפי הפירוט להלן:

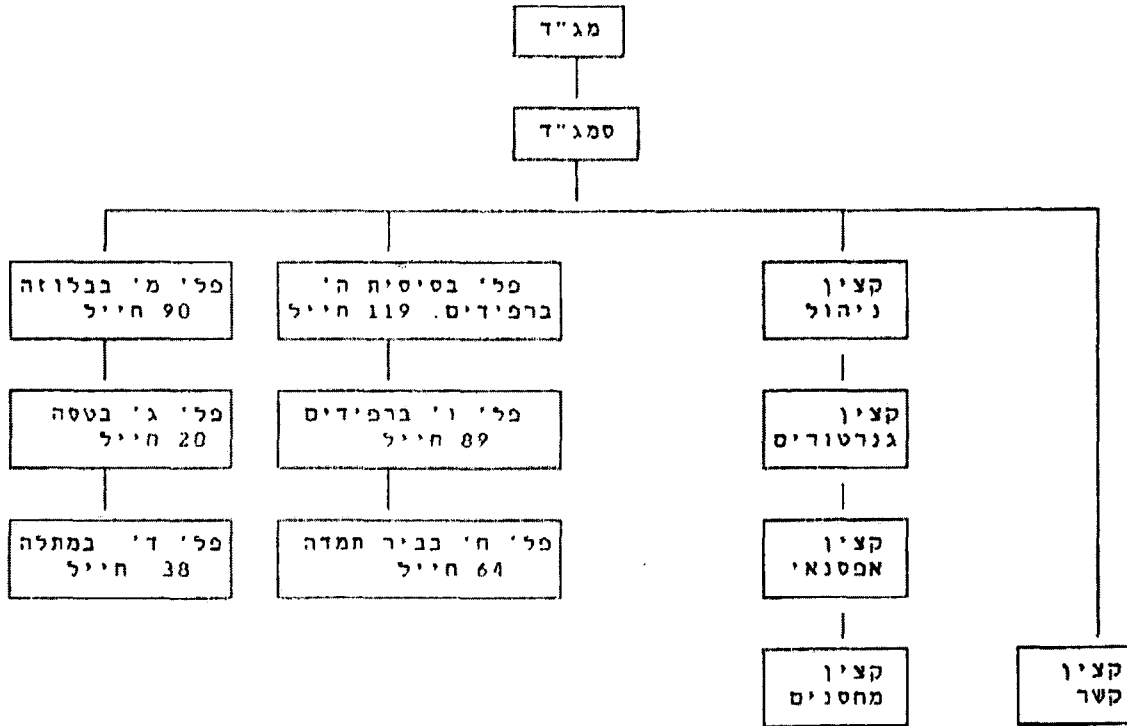
- א. לפלוגת בלוזה נשלחו שלוש כיתות מג"ח ושתי כיתות רכב ב'.
- ב. לטסה נשלחו שתי כיתות מג"ח וכיתת רכב ב'.
- ג. למתלה נשלחו שלוש כיתות מג"ח ושתי כיתות רכב ב'.

במקביל לשליחת הכיתות לפלוגות הקדמיות נמשכו ההכנות לניוד הגש"ח ברפידיס. צוותו כיתות נוספות של אנשי מקצוע, הועמסו חלקי חילוף כבדים על רכבים אורגניים של הגש"ח והוכנו ארגזי ח"ח נוספים. בשלב זה לא נותר רכב לניוד הכיתות הנוספות. (171)

(170) גש"ח, פירוט ימיו הראשונים עד 8/10 והתארגנותו מופיעים בפרק ג' וס' והתארגנות היחש"מים הנייחים ובהם גש"ח 784.

(171) החומר נלקח מתוך סטנוגרמות של סיכום המלחמה, 7/1/74, ומתוך דוח פעילות הגש"ח, שהוצא לאחר המלחמה, נמצא במסלוח 506/88 חכילה 14.

מכנה הגש"ח עד 6/10/73

אחזקה כוללת של מרחב סיני ביומים הראשונים למלחמה בתאריכים 6/10/73 - 8/10/73

לקראת ערב ה-6 באוקטובר בוקר ה-7 אוק' החלה תנועת רק"מ ורכב לכיוון מערב. תוך כדי התנועה החלו זורמים דיווחים על טנקים ורכב תקועים על הצירים. לצורך תיקון הרכב והרק"מ הנ"ל, הוצאו מרפידים חוליות לעבודה בצירי התנועה. חלק מהרק"מ תוקן במקום וחלק נגרר או הגיע בכוחות עצמו לסדנאות ברפידים. במקביל נעשו מאמצים לנייד עוד כיתות מג"ח ורכב ב'. לצורך זה ניתן אישור האוגדה למשך מספר זחלמים שהיו בסדנאות ביר-תמדה. נעשתה פעילות מזרזת למתקון הזחלמים הנ"ל בארגון חלפים (צמ"שים) ואיושן בכתות מכונאים מתוך בעלי המקצוע שנשארו עדיין ברפידים. במשך ליל מוצ"ש נעשתה משיכה של ציוד, בעיקר מחסנים ניידים ומעט משאיות מאגד ימ"ח 178 (היה בסלוגות ושימש כימ"ח וכהשלמת חרום של האוגדה). לקראת צהרי יום א' 7/10 החלו להגיע תגבורות כוח אדם משני מקורות עיקריים. בעלי מקצוע סדירים מסדנא גיסית 650, בחלקם מצויידים ומנוידים על גבי זחלמים וכן אנשי מלואים אשר צויידו חלקית באגד ימ"חים 178 (היה מחסור בנשק ותחמושת).

בשלב זה התברר שהאגודה לה שייך הגש"ח (252) תפעל בגזרה הדרומית, ולכן רוב הכתות שניתן היה לנייד ולצייד, נשלחו בשני צירים לכוון סדנת המתלה (צומת הג'די - כביש הרוחב) עם הוראה לתקן את ה-רק"מ על הצירים ול"דחוף" אותו קדימה. עיקר הפעולות בגזרה הדרומית נעשתה בצומת הג'די - כביש הרוחב ובסדנת המתלה על ציר המתלה. הטנקים והנגמשים הפגועים והמקולקלים הוכאו לריכוזים אשר בהם נעשתה העבודה. במקביל פעלו כיתות באזורי הלחימה מערבה לכביש הרוחב. ביום שני נתנה הוראה לפלוגת המיתלה לסגת מזרחה עקב לחץ האויב, לקראת ערב חזרה הפלוגה לסדנא. בשלב זה שלושה מחילי הפלוגה נשארו מנותקים במעוז ה"כפר".

בגזרה המרכזית פעלה פלוגת הגש"ח בצומת טסה (מרכז הטיפולים הישן) בשיטה דומה לזאת שבגזרה הדרומית. בשלב מאוחר יותר הסתפחה הפלוגה לגש"ח של אוג' 143 בעקבות חטי' 14.

בגזרה הצפונית פעלה פלוגת הגש"ח לתיקון הכלים של גד' 9 וסוללות ארטילריה בקו. כן עסקה בחילוץ ותיקון רק"מ שעבר ולחס באזור. הפלוגה פעלה מתוך הסדנא בכלוזה, ובשלב מאוחר יותר תחזקה את "כוח ששון" שפעל הגזרה. פלוגות ה' - ו' ברפידים ופלוגה ח' בביר-תמדה עסקו בתיקון וחילוץ רכבים ורק"מ שעברו באזורים.

מצב זה של אחזקה כוללת במרחב סיני, כאשר קיימות שלוש פלוגות קידמיות בשלושה גזרות הלחימה ומפקדה מתאימה ברפידים, נמשך עד יום ג' 9 אוק' בבוקר. הלחץ על הפלוגות הקידמיות היה רב, היות והכוחות הלוחמים הגיעו ברובם על שרשראות, ואילו הגש"חים שיועדו לשרת אותם היו עדיין מאוחר. (172)

הפעילות בגזרה הדרומית כתאריכים 8/10/73 - 19/10/73

ביום שני לאחר שהתברר סופית שאוגדה 252 בולמת בגזרה הדרומית וכוחות חימוש נוספים כבר החלו להגיע למרחב, הועברה עיקר הפעילות של הגש"ח למיתלה ומפקדת הגש"ח ירדה גם היא לשם. הסמג"ד נשאר ברפידיים על מנת להמשיך ולתאם את הפלוגות, לתקן רכב בצירי ים ולשמש עורך (מעין פלוגה בסיסית) לגש"ח שהוקם במיתלה. במיתלה ובג'ידי לחמה חטיבה 401 ושרידיים מגדוד 52 של חטי' 14. מספר רב של טנקים היו זקוקים לתקון והם רוכזו בשני הריכוזים העיקריים, בהתאם לצירי התנועה - המיתלה והג'ידי.

שיטת העבודה הייתה לגרור את הטנקים הפגועים לריכוזי העבודה ולתקנם במהירות האפשרית, לעשות בחינה כוללת לפני יציאת הטנק ולהחזירו מיד לפעילות. (זאת בנוסף לכיתות אשר יצאו לפי קריאה לטנקים הפגועים באזור הלחימה).
במשך יום שני הגיעה לגזרה חטיבה 164 עם טנקי שוט קל אשר נכנסה מיד ללחימה על ציר הג'ידי מערבה לכביש הרוחב. החטיבה הגיעה ללא מערך חימוש מסודר ומצויד ולצורך אחזקה בדרג ב' קיבל הגש"ח ת"פ פלוגת שוט לא מושלמת מגש"ח של פיקוד מרכז. בשלב זה הגש"ח הנייד היה פרוש עם שתי פלוגות קידמיות; האחת במיתלה לטובת חטיבה 401 והשניה על ציר הג'ידי לטובת חטיבה 164, כאשר מפקדת הגש"ח ממוקמת בסדנת המיתלה. סדנת רפידיים עם הסמג"ד משמשת כפלוגה בסיסית למערב הנ"ל ולסדנאות בלוחה וביר - תמדה.

הספקת חלקי החילוף נעשתה על ידי דרישה טלפונית לרפידיים ודחיפה מרפידיים לגזרה הדרומית. כמויות חלקי החילוף והמכללים שנדרשו היו עצומות עקב מחסור בחלפים לתיקון הטנקים של החטיבות. לעומת זאת בסדנת המיתלה היה מלאי ראשוני די גדול בפרט לרכב ב' ונגמ"שים, היה מעט ציוד למג"ח, לשוט לא היה כלל.
ביום שלישי הגיעה אל ציר הג'ידי חטיבה 875 עם טנקי שרמן וזחלמים ללא מערך חימוש מושלם. לצורך אחזקה החטיבה, נשלחו מהגש"ח כל מכונאי השרמן שאותרו, (שהיו מיועדים לאגד ארטילרי בחלקם). התקבלה תגבורת של כיתה וחצי מהגש"ח של אוג' 143 ועם הכוח הזה הוקמה פלוגה נוספת לטובת חטיבה 875 אשר פעלה על ציר הג'ידי.

לקראת סוף השבוע הראשון של המלחמה לחמה אוג' 252 עם שלוש חטיבות שריון (מג"ח שוט שרמן) אגד ארטילרי (רועם רומח, תומ"ת 155 מ"מ ומכמ"ת 160 מ"מ). תנועת הטנקים בין החטיבות גרמה לכך שהיה צורך לתגבר את הפלוגות בכעלי מקצוע מסוגים שונים.

שיטת העבודה היתה רכוז הטנקים במקומות עבודה, שליחת חוליות לתיקון טנקים בשטח והוצאת כחות לחניוני לילה לצורך תיקון, בחינה וטיפול.

הפלוגות הקידמיות ומיקומם בשבוע השני למלחמה:

פלוגה המורכבת ממיכונאי מג"ח - 7 כיתות: שתי כיתות מכונאי שוט, שתי כחות מכונאי שרמן, מכונאי נגמ"שים, שתי כיתות לארטילריה וכיתת מכונאי רכב.
מפקדת הפלוגה התמקמה בסדנת המיתלה ועיקר העבודה נעשתה שם על שלושה סוגי טנקים (מג"ח שוט שרמן).

פלוגה א' - מורכבת ממכונאי שוט - שש כיתות: שתי כחות מג"ח ומכונאי רכב ב', מפקדת הפלוגה התמקמה מזרחית לצומת הג'ידי עם מחלקות אחסנה וכחות רכב ב' בעוד שכחות הרק"מ עבדו בריכוזים לאורך ציר הג'ידי מערבית לצומת כביש הרוחב.

פלוגה מ' - היתה מורכבת מכיתות מכונאי שרמן שפעלו גם הן מערבית לציר כביש הרוחב לאורך ציר הג'ידי. גם לגבי פלוגה מ' שיטת העבודה היתה ברכוזים בסיוע כחות אדם מהחטיבה בצומת הג'ידי עצמה נעזרה החטיבה בכיתות שרמן של יחש"מ 653. מפקדת הגש"ח התמקמה במיתלה. הקשר לפלוגות היה אלחוטי והקשר למפקדת הגש"ח במיתלה וברפידיים (כפלוגה בסיסית), היה טלפונית. אספקת חלקי החילוף לפלוגות הקידמיות נעשתה ישירות בדחיפה מרפדים או בדחיפה מהמיתלה.
לחץ העבודה היה רב על כל הפלוגות: ממוצע תיקונים בדרג ב' שבוצעו ברכוזי עבודה הגיע ל-40-50 טנקים ביממה. זאת פרט לתיקוני דרג ב' שבוצעו בחניוני הטנקים או על טנקים בודדים בשטח ובפרט לתיקוני רכב ב', נגמ"שים ותומת"ים. מצב זה נמשך עד 19/10/73.

הצליחה והפעילות החימושית בגדה המערבית בתאריכים 19/10/73 - 24/10/73 (173)

לקראת ה- 18/10/73 התפצלה אוג' 252, כמחצית מחטיבה 401 ומחצית מחט' 164 אורגנו ככוח מיוחד, בפקוד מפקד האוגדה לצורך צליחה לגדה המערבית. הנוחר מהאוגדה נשאר בגזרה הדרומית לצורך המשך הבלימה.

בהתאם לפיצול היחידות הלוחמות התפצל גם הגש"ח. חפ"ק מפקד הגש"ח ועוד חמש כיתות מכונאי מג"ח, שבו כיתות מכונאי רכב ב' ואלמנט החסנה כולם על גבי זהל"מים, נעו בעקבות חטיבה 401, בעוד שמ"פ פלוגה א' ומחצית הפלוגה נעו בעקבות חטיבה 164.

ארבע כיתות מג"ח נוספות צורפו לחטגים (174) לצורך תגבור הגדודיט בשלב התנועה. הטנקים נעו לאזור הצליחה על שני צירים: חטיבה 164 נעה על ציר החת"מ, איתה נעה גם הפלוגה השניה עם מפקדת הגדוד במגמה "לנקות" את הציר עד אזור הצליחה.

פלוגה א' בעקבות חטיבה 164 צלחה את התעלה ב-19/10/73. כיתות התגבור צלחו בעקבות חט' 401 באותו יום, בעוד שחפ"ק מפקדת הגדוד עם מחצית הפלוגה צלחו ב-20/10/73. לאחר שצירי התנועה של האוגדה "נוקו" מרק"מ מקולקל, פרט לשני טנקי שוט קל וטנק מג"ח אחד שעליהם עבדו צוותים מהגש"ח שניקראו לביצוע התיקון באלחוט מהגיזרה הדרומית.

במשך יומיים (19-20/10/73), כתוצאה מהפצעות הצירים ואזור הצליחה, נהרג נהג זהל"מ של כיתות התגבור ונפצעו מספר חיילים.

במקביל פעל אותו חלק מהגש"ח שנוחר בגזרה הדרומית בשיטה כפי שפורט לעיל כאשר מפקד פלוגה ו' אחראי מהמיתלה על הגזרה הדרומית.

הספקת החלפים בשלב זה נעשתה משני מקומות, מהגזרה הדרומית או ישירות מרפידים (פלוגה ה') בהתאם לדרישה בקשר. לאחר הצליחה נעה פלוגה א' בעקבות חטיבה 164 על הצירים "וודאות" ו"סקרנות" בעוד שחפ"ק הגדוד התמקם בצומת "צח" (צומת הצירים "חבית" "סקרנות").

בצומת עצמה רוכזו מספר טנקים לתיקון, ומשם נשלחו כיתות לתיקון וחילוץ טנקים ורכב ב' שנתקעו באזור (טנקים ורכב ב' של אוגדות שונות). כאשר גבר לחץ העבודה הועברו כיתות רק"מ ורכב ב' נוספות מהמיתלה ל"צח" וכן משאיות עם חלקי חילוף כבדים. מצב זה של עבודה בצומת "צח" של פלוגה ו' וחפ"ק הגדוד ושל פלוגה א' באזור ג'ניפה נמשך עד ה-23 באוק' וביום זה דליגה פלוגה ו' לצומת "עקל חבית" בעוד שפלוגה א' מוקמה ב"עשרון 64". מפקדת הגדוד התמקמה בצומת "עקל חבית" מחלקה אחת (מצומצמת) בפלוגה י' דילגה לנמל עדביה לסיוע חט' 401. בשלב זה רוכזו הכיתות שפעלו במסגרת הגדודים והוחל בהקמת הפלוגה הבסיסית ומחלקת ההחסנה.

(173) פרק הצליחה לא ינותח חימושית בעבודה זו.

(174) חט"גים - חוליות טכניות גדודיות.

בטבלאות הבאות יופרטו התיקונים ברק"מ בין התאריכים 6-24/10/73

שתוקן על ידי גש"ח 784

מקום / סוג התיקון / הרק"מ	מג"ח	שוט שוט-קל	שרמן	תומת ומכמ"ת	רומח	נגמ"ש	סה"כ
מתלה + גדע מערבית מערבית	196	30	8	22	1	55	267
ג'ידי + גדה מערבית	8	79	12	16	-	-	106
בלוזה	20	40	63	15	-	33	171
רפידים	110	65	18	35	2	7	237
סה"כ	334	160	101	88	3	95	781 686 ללא נגמ"שים *

* א. נלקח מתוך סיכומי לקחי הגש"ח וסיכומי יומני המבצעים.

ב. רשימת התיקונים מתיחסת רק לאותם ליקויים אשר תוקנו בריכוזי טנקים
וכמלוגות, אינה כוללת תיקונים קלים אשר בוצעו על ידי חוליות
הגש"ח בחניונים וכן את אותם תיקונים שלא נרשמו. נושא שאם ניקח אותו
בחשבון יעלה את תיקוני דרג הב' ל-1000 במספר רק לגש"ח זה.

ש מ ר

- 221 -

רק"מ - חתך לפי תקלות אופייניות בתאריכים 6-24/10/73

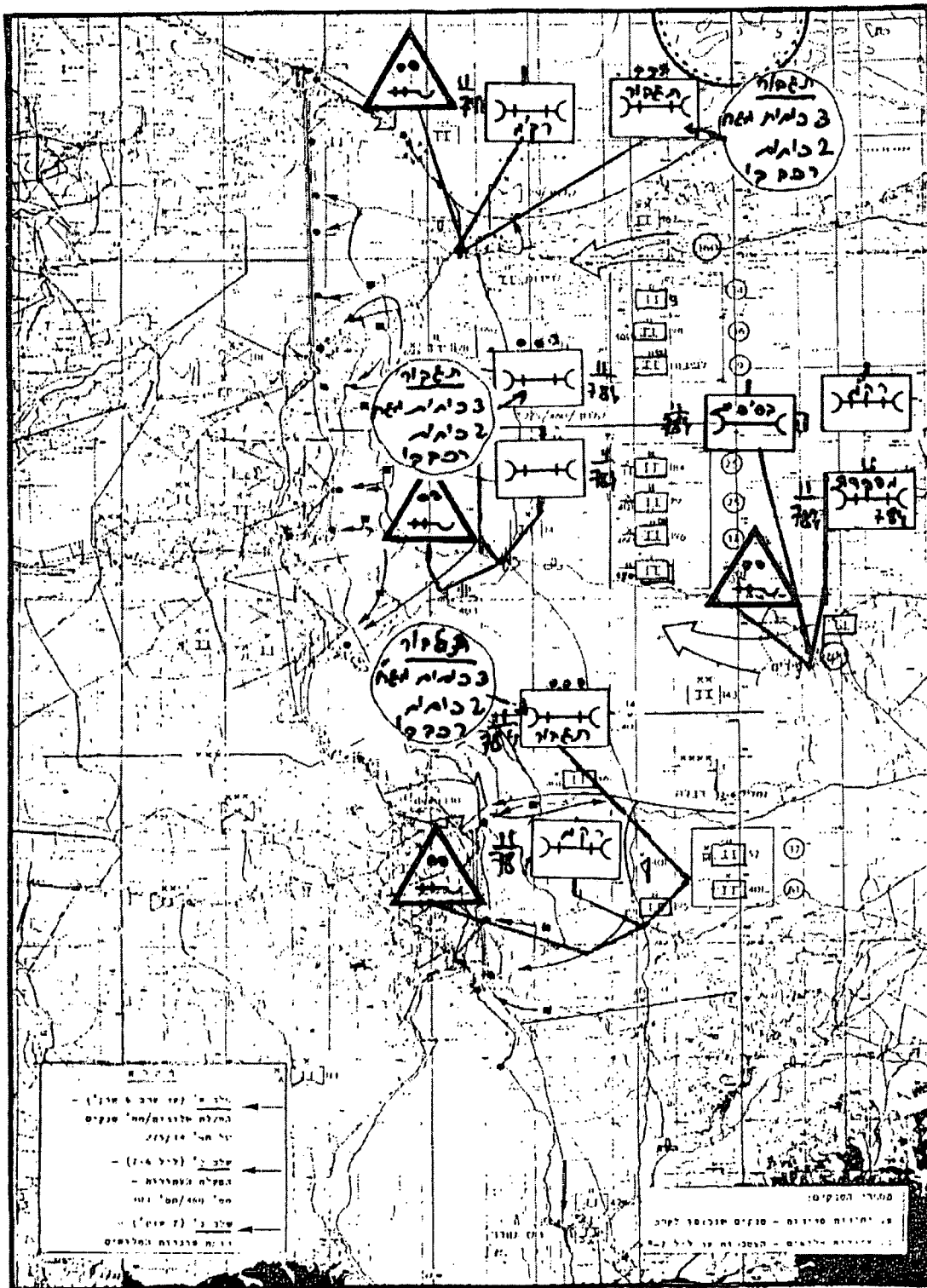
ס ה " כ	נגמ"ש	רומח	תומת ומכמ"ת	שרמן	שוט שוט-קל	מג"ח	סוג / התקלה / סוג / טנק
139	26	1	14	28	14	56	תקלות מנוע
26	8	-	2	2	3	11	תקלות ממסרת
122	-	2	17	13	21	69	תקלות צריח
151	21	-	3	11	36	80	תקלות מזקו"מ
45	9	-	2	12	7	15	תקלות חשמל
46	-	-	-	-	9	37	תקלות מכשירנות
13	1	-	-	4	2	6	תקלות קשר
542	65	3	38	70	92	274	ס ה " כ

הגש"ח החליף כמות מכללים וחת' מכללים רבים להלן טבלה המפרטת את המכללים
העיקרים שהוחלפו בין 24/10/73 - 6

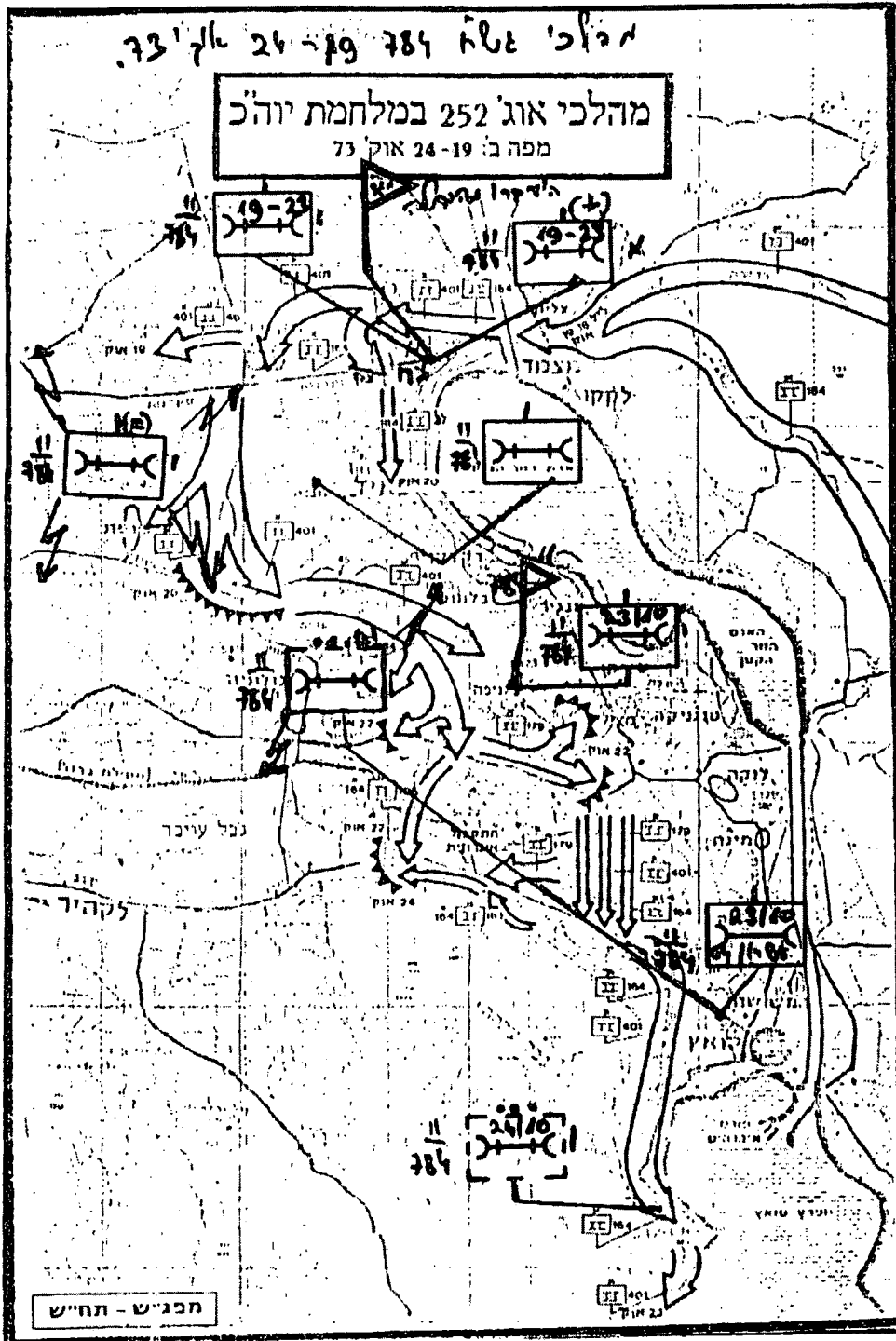
ס ה " כ	נגמ"ש	תומת	שרמן	שוט שוט-קל	מג"ח	המכלל / סוג תת המכלל/ הרק"מ
87	15	7	18	11	36	מנוע/יחידת כוח
5	1	2	1	1	-	ממסרת/תה"ל
14	-	-	-	1	13	צריח מושלם
2	-	-	-	-	2	טבעת צריח
8	-	2	-	1	5	משאבת דלק/הזרקה
21	-	8	9	4	-	מצמד
25	1	-	3	3	16	הינע סופי
19	-	-	-	-	19	בית זרוע
77	-	-	-	-	77	מוט פיתול
4	-	-	4	-	-	מתלה
6	-	-	-	2	4	מנגנון בלם רתיעה
19	10	-	-	4	5	מנגנון מתח
10	3	-	-	1	6	מיכל דלק
11	-	6	5	-	-	מצנון מים
6	-	-	2	-	4	קולקטור
10	1	1	3	-	5	דינמו
20	-	-	-	8	12	קנים ל-105 מ"מ
344	33	26	45	36	204	ס ה " כ

בעמודים הנאים תפורט פריסת הפלוגות של הגש"ח מ-24/10/73-6.

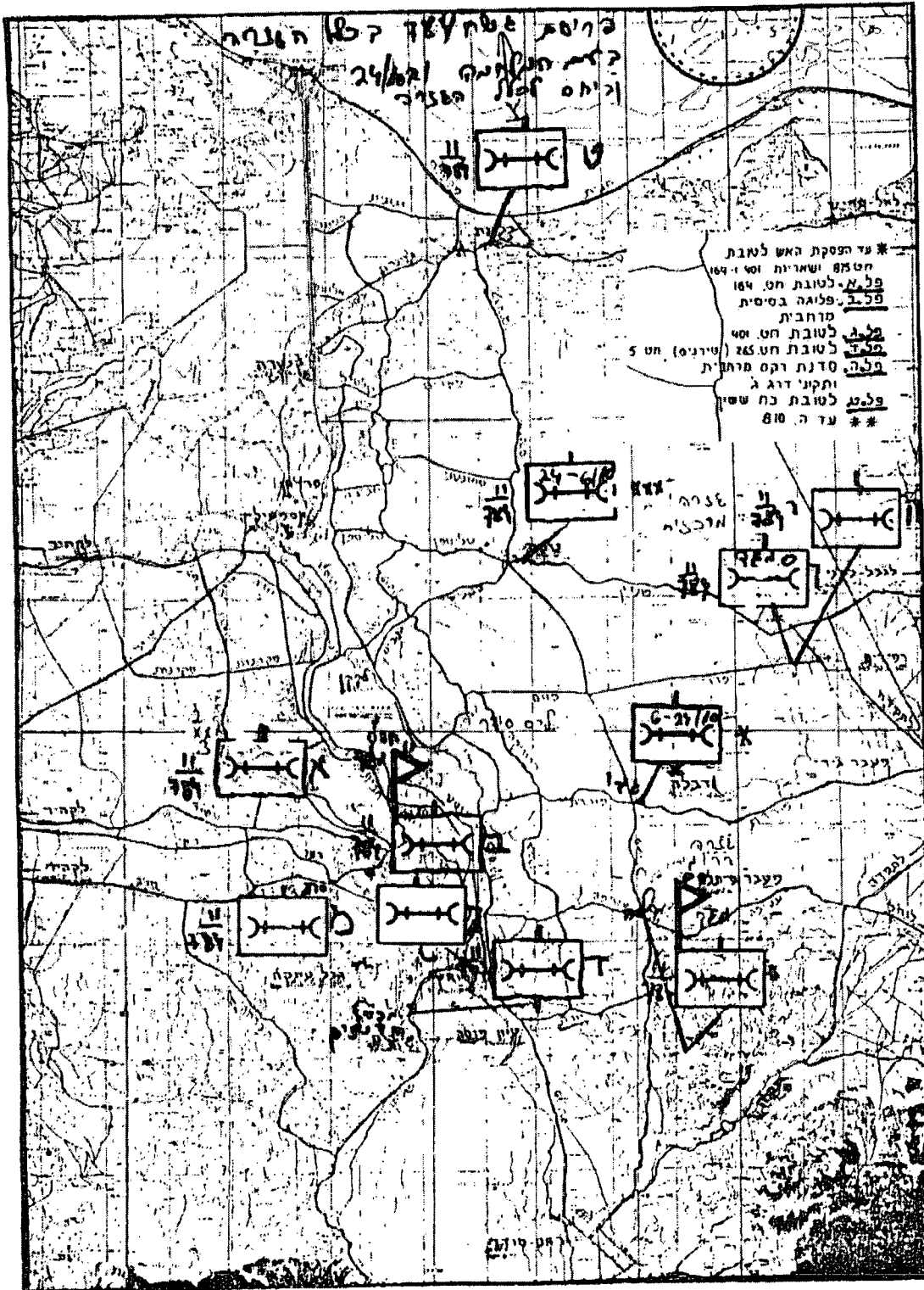
מפה מס' 42 פריסה ותגבור הפלוגות בסיני ע"י גש"ח 784 בין 6-8 לאוקי '73. (175)

מפה מס' 45 מהלכי גש"ח 19 784 - 24 אוק' 73 (178)

מפה מס' 46 - פריסת גש"ח 784 בעת המלחמה עד 24/10/73 ביחס לכלל הגזרה. (179)

סכום אוג' 252 גש"ח 784 (180)

1. פריסת הגש"ח הסדיר ערב המלחמה, והעובדה שבשלב ראשון פעל הגש"ח במיסגרת חימושית יחידה במרחב, גרמה לכך, שמיטב כח האדם והאמצעים פוצלו לשלוש גזרות נפרדות. כאשר היה צורך להקים את הגש"ח הנייד עבור הגיזרה הדרומית בלבד, חסרו כל אותם האנשים והאמצעים שנישאו בגיזרה הצפונית והמרכזית, שסופחו בשלב מסויים לגש"חים אחרים.
2. בראיה לאחור ניראה לי שלא ניתן בשלב הראשון, אפילו לו היה ברור כיצד תופעל אוגדה 252, שלא לפצל את הגש"ח ולתגבר את הפלוגות הקדימיות, היות ובמשך שני ימי הלחימה הראשונים תוקנו מאות טנקים וכלי רכב שחזרו ללחימה. לעומת זאת ניתן היה, בשלב מאוחר יותר, לאחר שמערך החימוש התבסס כמרחב, לבצע ויסות פיקודי ולהחזיר לגש"ח את כל החיילים והציוד שסופחו לגש"חים האחרים. אינני יודע היכן היה המחש"פ ומרכז האחזקה שהוקם ומה היתה השפעתו על כך.
3. העובדה שאוגדה 252 שינתה את הסד"כ האורגני שלה הן בכמות ובעיקר בסוגי הרק"מ גרמה לכך, שהגש"ח במבנהו הרגיל לא יכול היה לתת שרותים לכל סוגי החטיבות (שרמן, שוט קל, וגדודי ארטילריה). אומנם הם קבלו מסגרות עבור חטיבות השרמן והשוט אך הם הגיעו באיחור מה ובחלקן לא מושלמות.
4. תוך כדי המלחמה היתה בעיה באמצעי חילוץ דבר שאומנם לא הוזכר בסקירתי אך נושא זה של חוסר באמצעים, גרם לכך שהגש"ח ירכז גררים לעבודה בריכוזים וכל זאת לצורך גרירה והוצאת יחידת כח וקנים.
5. מערך האחזקה לארטיילריה לא ענה בכל שלבי הלחימה על הצרכים, עקב "הגיוון" בסוגי הכלים והצריכה הגדולה בחלפים לכלים אלו.
6. ברוב שלבי המלחמה לא היה מגע עם אגד התחזוקה היות והגש"ח כיחידה סדירה, כבר פעל בשטח בזמן שהאגד היה עדיין בשלבי גיוס.
7. מפקדת הגש"ח לא עודכנה בצורה שוטפת במהלכי האוגדה דבר שלקה בחסר אצל קח"ש האוגדה שזה תפקידו, מה עוד שהקשר עם מפקדת אגד התחזוקה חסרה לו כל שלבי הלחימה. חוסר המידע היה בעיקר בפריסת הכוחות ובצפוי להתרחש. עובדה זו גרמה לקשיים בהזזת כוחות ובבניית תוכניות להמשך פעולות הגש"ח.
8. קח"ש פיקוד ומפקדת מרכז האחזקה השפיעו במעט על התאום המרחבי שלא היה קיים ברוב זמן המלחמה, אי התאום שפגע בעבודת האוגדות והגש"חים.
9. גם באוגדה זו לא היה כיסוי חימושי מסודר וממוסד לנושא הצמ"ה ורכב היר"מ (רכב מגוייס). ציוד אשר חשיבותו היתה גבוהה לנושא חילוצים גרירות והעבודות בתעלת סואץ.
10. מחלקת הקשר שצורפה לגש"ח מתוך גדוד הקשר האוגדתי ענתה על בעיות קשר פנים, פרט לנושא השרמן.
11. בעלי מקצוע חי"ח מאנשי מילואים שצורפו לסיוע בנושאי שרמן ושוט קל, רובם היו בעלי הכשרה בלתי מתאימה:
א. אנשי השוט היו ברובם אנשי בנזין. בעוד שהמערך היה בנוי על שוט קל.
ב. אנשי השרמן היו בעלי הכשרה למנועי קונטיננטל ולא הכירו את מנוע הקמינס.
12. נושא הספקה בהיטס לא פעל, למרות שנהרבה מקרים נידרשו חלפים דחופים שהגיעו רק לאחר 24 שעות ומעלה. זאת מחוסר גורם מתאם אג"מ חימוש אגד תחזוקה.
13. המחסור הגדול באביזרים ומתקונים לנק"ל וציוד אופטי גרם לכך שבגמר תיקון טנק לא ניתן היה להוציאו מושלם לכוחות הלוחמים.
14. כלקח ומסקנה חשובה הנני חושב שיש להצמיד לגש"ח גורם אג"מי בכיר מתוך היחידה המתחזקת, וזאת על מנת שיוכל לצוות ולשלח את הטנקים במהירות האפשרית עם גמר התיקון.
15. מערכת הקשר לטנק הנודד לא פעלה ברוב המיקרים, וגם כאשר פעלה, לא היתה מושלמת, וזאת בגלל קשיי ניווט והתמצאות של כיתות המכונאים והמטקיים.

(180) סכום זה מתוך הסטנוגרמות ולימוד הבעיות שניתקלו בהם קח"ש האוגדה ומג"ד הגש"ח.